

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 126 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nove smeri

Diplomatični vrvež, ki se je letos začel v srednji Evropi pa na Balkanu, v katerem se obiski državnikov Italije, Nemčije, Poljske, Avstrije, držav Male antante in Balkana ter Turčije kar med seboj križajo, očitno kaže na neko preusmeritev mednarodne politike, ki se suče okoli dveh nasprotnih osi, Pariz-Moskva na eni, Berlin-Rim na drugi strani. Naravno je, da obe nasprotni središči evropske politike, od katerih se eno nahaja na skrajnem zapadu, drugo na skrajnem vzhodu evropskega političnega sistema, skušata pritegniti vsako v svoje območje čim več drugih držav kot svojih zaveznic. Stališče teh držav spriču tega ni lahko, ker je pač zveza na to ali na ono stran riskantna zadeva, ki zahteva žrtve, o katerih danes še nihče ne more vedeti, ali bodo prinesle korist ali škodo.

Posebno mlade države, ki so si priporile svobodo in podlago za srečen razvoj v bodočnosti, zakar so doprinele ogromne žrtve, ki se morejo, ako naj se poslužimo izraza iz poslovnega sveta, rentirati samo, če si zagotovijo čim daljšo dobo miru, imajo vse skupaj v nemirnem vrenju mednarodne politike velikih držav en sam interes: da z vsestranskimi prijateljstvi z vsakim in z vsemi, ki jim morejo koristiti, naj se grupirajo okoli te ali one osi, pomagajo ta mir ohraniti in utrditi. Na ta način bodo mlade države vršile važno funkcijo, da se izvestna napetost med dvema blokoma, ki v Evropi obstojata, naj se to dejstvo skuša še tako z znanimi frazami zakrivati, ne prenapne do sovražnega nasprotstva z vsemi strahotnimi posledicami za ves svet, ki bi presegale tudi najbujnejšo domišljijo, ampak da služi za resnično uravnoteženje evropskih sil v plodovito ustvarjalno mir. Na vsak način pa je najdirektnjša in najbližja dolžnost mladih nacionalnih držav srednje Evrope in Balkana, da se ne dajo zapletati v noben tako zvan varnostni sistem, ki bi eno ali drugo izmed njih ali vse skupaj lahko potegnil v bojno meteo, ki bi od njih zahteval, da svoje sinove pošljejo krvavet daleč kam na kakšno fronto v tujini za stvar, o kateri nihče ne ve, ali bi bila v srečo ali pogubo lastne domovine. Da je taka politika za države, ki so za svojo bodočnost skoraj izkrevale in zato znajo tembolj ceniti svojo neodvisnost, svoje lastne narodne in gospodarske interese in prijateljstvo z vsemi sosedi, naj se ti nagibajo kamorkoli, edino pravilna in zdrava, mislimo, da je za vsakega jasno, če zna le količkaj pretehtati, kam more privedi kakšno zaveznitvo za vsako ceno, v katerem mali postane lahko popolnoma odvisen od velikega, drevč za končnimi cilji, ki so mu večkrat celoma ali deloma tuji in lahko celo škodljivi. Mlada država je lahko prijateljica tudi z dvema veličinama, ki sta si med seboj več ali manj nasprotni, dočim bi morala sama plačevati največje stroške in v skrajnem slučaju celo postaviti na kocko svoj obstoj, svojo neodvisnost in svojo bodočnost, če bi se eni ali drugi zapisala v vsakem oziru in za vsako ceno. Mogoče taka politika ni lahka, toda je v gotovih dobah zgodovine edino prava in zato kategorična zahteva vsakega rodoljuba.

Mlade nacionalne države te poti niso ubrale šele danes ali včeraj, ampak jim je bila narekovana od dejstev že precej časa čisto neodvisno od režimov, ki imajo nalogo, da zunanjo politiko države usmerijo, kakor to zahtevajo nove okoliščine. Nujnost take politike, ki se mora hitro prilagoditi spremembam mednarodne politike, ki poleg konstantnega razvoja pozna tudi presenetljive preobrate, se je v območju, ki se sega v Podonavje, pokazala že leta 1934, ko je Poljska sklenila prijateljstvo in nenapadalni pakt z Nemčijo. Kar je temu sledilo v območju Podonavja in na Balkanu, torej v prostoru, ki sega od Baltika do jugovzhodnega sredozemskega območja, je vse med seboj v strnjeni zvezi, tako poglavitnih zvez med Romunijo in Poljsko, o katerih nam zlasti priča sedanje bivanje Bečka v Romuniji, kakor večno prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo, italijansko-jugoslovanski pakt, os Belgrad-Ankara, ki se je pokazala v Balkanski zvezi kot osrednji faktor, okoli katerega utegnejo v kratkem času stvoriti en sam blok vse balkanske države brez izjeme, začetek boljših prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko, in nazadnje pakt med Romunijo in Italijo, ki čaka samo še podpisa. Vse izjave, ki se ob teh prilikah vrstijo druga za drugo in se bodo še, popolnoma potrjujejo tezo, ki smo jo zgoraj izjavili: da gre za tako zvane dvostranske pogodbe med državami srednje Evrope in prijateljski zvezi z severovzhodom in z jugom, ki naj tem državam zagotovo mir in varnost, vzajemno pomoč in sigurnost pred nevarnostjo, da bi bile potegnjene v nevarne spore interesov, ki z njihovimi interesi niso v bistveni zvezi in bi mogli deloma biti celo z njimi v opreki.

Če se ustavimo pri problemu bližnjega pakta med Italijo in Romunijo, je bil omogočen po italijansko-jugoslovanskem sporazumu. Sedaj, ko Romuniji ni treba sprejeti kakršnih vojaških obvez za slučaj, če bi bile ogrožene kakšne meje držav, ki sta ji enako ljubi, ker je bila ta nevarnost po italijansko-jugoslovanskem paktu odstranjena, čaka pogodba med Romunijo in Italijo samo še podpisa. Verjetno je, da bo tesnejše prijateljstvo med Romunijo in Italijo imelo za posledico, da bo Madžarska svoje revizionistične zahteve položila v ledenico, kar bo zelo olajšalo tudi zporazum med Jugoslavijo in Madžarsko, tem bolj, ker so se države Male antante postavile na zadnji konferenci na stališče, da se more Madžarski pod nekaterimi pogoji priznati ravnopravnost v oboroževanju in izvestne garancije madžarskim narodnim manjšinam. Razume se, da bo pakt med Rimom in Bukarešto tudi zelo okrepljen prijateljske odnose Romunije do Nemčije. Sicer ta pakt ne bo po sebi ničesar novega, ker je bil sličen sporazum sklenjen med Rimom in Bukarešto že leta 1926, pa ga je leta 1934 Italija odpovedala zaradi znane politike Titulescu, ki je hotel Romunijo brezpogojno priključiti na os Pariz-Moskva. Prijateljstvo med Italijo in Romunijo bi se torej sedaj, ko je Antonescu politiko svojega predhodnika preokrenil, nekako avtomatično obnovilo.

Kaj se je sklenilo v Benetkah:

Utrditev razmer v podonavski kotlini — Samó z aktivnim sodelovanjem Nemčije — Vabilo Češkoslovaški — Pogodbe med Avstrijo, Nemčijo, Italijo in Jugoslavijo vse v korist evropskega miru

Benetke, 23. aprila. b. V vladnem poslopu so se danes nadaljevala ob 11 dopoldne pogajanja med šefom italijan. vlade Mussolinijem in dr. Schuschniggom v prisotnosti avstrijskega zunanjega ministra Schmidta. Že okrog 10 dopoldne so se pričeli zbirati močni oddelki fašistične milice za parado, ki so jo gledali vsi v Benetkah zbrani državniki. Po sestanku, ki je trajal do 12.30, je prebral minister za propagando časnikarjem uradni komunike o sestanku med Mussolinijem in dr. Schuschniggom, ki se glasi:

Uradno poročilo

Benetke, 23. aprila. (Stefani.) Po končanem razgovoru med Mussolinijem in Schuschniggom je izšlo tole uradno poročilo:

Na sestanku v Benetkah sta imela šefa italijanske in avstrijske vlade več razgovorov, navdahnjenih prisrčnega prijateljstva, ki družijo Italijo in Avstrijo. V teh razgovorih sta proučila vse oblike razmerja med Italijo in Avstrijo in njuno razmerje do ostalih držav ter vprašanja, ki se tičejo neposredno obeh držav. Duce in zvezni kancler sta ugotovila s popolnim zadovoljstvom soglasnost naziranja obeh vlad in sta tudi to pot potrdila načela, na katerih temelji njuno prijateljsko razmerje. Ugotovila sta vnovič ugodne rezultate izvajanja rimskih protokolov, sklenjenih v popolnem soglasju z Madžarsko. Izrazila sta svoje zaupanje v vzajemno sodelovanje, pripravljena, da bo to njuno vzajemno sodelovanje služilo utrditvi prijateljskih zvez med Italijo in Avstrijo. Izrekla sta svoje prepričanje, da bo to sodelovanje uresničilo skupni cilj, to je ustvaritev pogojev za konsolidiranje razmer v podonavski kotlini. Pripravana sta, da se more ureditev razmer v podonavski kotlini koristno uresničiti s sodelovanjem Nemčije.

Zvezni kancler je porabil priložnost, da je z Mussolinijem podrobno proučil italijansko-avstrijsko gospodarsko razmerje in podčrtal važnost italijanskega sodelovanja glede gospodarske obnove Avstrije z intenzivno izmenjavo blaga med Italijo in Avstrijo. Duce in zvezni kancler sta porabila priložnost za izjavo, da so rimski protokoli odprti tudi vsem drugim podonavskim državam (mišljena je predvsem CSR). Sporazum med Avstrijo in Nemčijo, med Italijo in Nemčijo, in naposled pred kratkim sklenjeni italijansko-jugoslovanski dogovor so ugodna poročila za miroljuben razvoj Srednje Evrope, kajti vsi ti dogovori in sporazumi so se sklenili tako v korist držav podpisnic kakor v korist splošnega miru v Evropi.

Komentarji:

Nobeden nič ne ve...

Pariz, 23. aprila. b. Pariške politične kroge zanimajo beneška pogajanja med Mussolinijem in dr. Schuschniggom le toliko, v kolikor se nanašajo na Češkoslovaško. Čeprav vsebina pogajanj še ni znana, so v Parizu prepričani, da se bo dr. Schuschnigg vrnil iz Benetk mnogo svobodnejši in bo lahko nadaljeval zblizanje s Češkoslovaško, pri čemer francoska javnost pričakuje dva rezultata: 1. zagotovitev dejanske avstrijske neodvisnosti; 2. da Češkoslovaška ne bo potegnjena s silo v vplivno sfero Rim-Berlin in obratno.

Posebni poročevalci »Matina« je poslal s sestanka v Benetkah poročilo, v katerem med drugim pravi, da so tako italijanski, kakor tudi avstrijski uradni krogi izredno rezervirani. Dopisnik je dobil vtis, da se bo tudi bodoča politika med Italijo in Avstrijo razvijala v neznanem obsegu po dosežanih smernicah. Po zanesljivih informacijah je bilo na večerajšnjem prvem sestanku ugotovljeno, da bi trenutni sporazum med Dunajem in Prago ne bil samo neoporn, temveč tudi brez vsake koristi. Kar se pa tiče sporazuma z Jugoslavijo, pa pravi dopisnik, da ta sporazum ne bo prav nič vplival na italijansko-avstrijske odnose.

Rim, 23. aprila. b. Gayda piše v »Piccolu«, da se želje nekaterih inozemskih listov, da se Avstrija reorganizira in usmeri po drugi politični poti, ne bodo izpolnile. Poskus Češkoslovaške, da s pomočjo Francije spravi Avstrijo tako daleč, da prizna veporednost interesov med Češkoslovaško in Avstrijo in da se priključi novemu sistemu proti Nemčiji, ne bo uspel, ker je izključeno, da bo šla Avstrija po tisti zunanje-politični poti, ki je zanjo polna nevarnosti.

Seveda so v tej novi politiki paktov, ki jo narekujejo življenjski interesi mladih nacionalnih držav, še nekatere neznanke, ki jih bo treba z nemalim naporom rešiti. Imamo problem države, ki smatra, da je njena eksistenca in bodočnost navezana na pomoč sovjetske Rusije, kar ima gotovo svojo opravičenost; imamo Nemčijo, ki svojih odnosov do Avstrije še nikakor ni dovela do jasne linije, da bi ji bilo mogoče popolnoma zaupati, kakor tudi ni opustila gotovih namer, ki ogrožajo njeno slovansko sosedo na jugu; imamo naposled Avstrijo, ki ji je težko, da ne bi nihala med dvema skupinama veselel, od katerih je v enaki meri odvisna, in še precej drugih vprašanj, ki so s tem v zvezi in silijo do jasnejših opredelitev na vse strani. Državniki Podonavja in Balkana pa bodo morali voditi dalje odločno patriotsko politiko, ki ji je neodvisnost in varnost domovine prvo, toda z vso potrebno previdnostjo, ki varuje pred tem, da bi se človek, ko se ogne eni zapleteni situaciji, ne zapletel v drugo.

Praga, 23. aprila. c. Nocojšnji listi objavljajo prve vtise s sestanka v Benetkah. Posebno vedo povedati, da je popolna soglasnost med italijansko in avstrijsko vlado najbrž samo navidezna. Pa tudi če se vzame dobesedno vse tisto za čisto resnico, kar pravi uradno poročilo, potem je Češkoslovaška lahko čisto zadovoljna. Rimski protokoli ostanejo isto, kar so bili v početku, to je izhodišče za gospodarsko reorganizacijo Podonavja. Uradno poročilo sicer pravi, da se je ta organizacija že začela in sicer s pogodbo med Avstrijo in Nemčijo in pa s pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. Toda Avstrija si je vendarle ohranila proste roke, da lahko sama išče sosedo, da jih privede v to gospodarsko sodelovanje v Podonavju in če je Nemčiji samó za gospo-

darsko preobrazbo Podonavja, potem se hoče Češkoslovaška uvesti takoj za isto mizo z njo in obenem z drugimi podonavskimi državami utrditi mir v Srednji Evropi. V tem oziru ujame torej današnje uradno poročilo znane Hodžove načrte o gospodarskem sodelovanju podonavskih držav.

Pariz, 23. aprila. b. Ob času, ko londonski tisk, med katerim je tudi »Daily Telegraph«, ki je blizu znanemu ministru Eden, govori v svojih poročilih iz Benetk o velikem zgodovinskem pomenu sedanjega sestanka za bodoči razvoj Avstrije, pa so pariški politični krogi prepričani, da o kakšnem prvovrstnem zgodovinskem dogodku v Benetkah sploh ne more biti govora.

Mrzlično potovanje diplomatov

Benetke, 23. aprila. TG. Inozemski časnikarji najbolj ugibljejo o pomenu mrzličnega potovanja evropskih državnikov, kajti tukaj se je zvedelo za celo vrsto novih meddržavnih obiskov, ki pridejo na vrsto v prihodnjih tednih.

Istočasno, ko se nahaja Schuschnigg v Benetkah, se nahaja poljski zunanji minister Beck v gosteh v Romuniji, medtem ko se nemški general Göring mudi po tajnih poslih v Rimu. V začetku majnika pričakujejo v Rim nemškega zunanjega ministra Neuratha. Trenutno se nahaja na obisku v Berlinu tudi vojni minister Madžarske general Rögger, medtem ko se je avstrijski notranji minister Glaise-Horstenau šele vrnil iz Berlina. V mesecu majniku pričakujejo tudi sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem, ki spada med resne načrte in ne samo več na polje ugibanj. Italijanski mini-

ster Ricci pride v goste v Berlin, da vrne obisk nemškega delavskega ministra dr. Leya. Italijanski grof Volpi bo v kratkem peljal večjo skupino italijanskih industrijcev na obisk v Nemčijo. V juniju obišče nemški vojni minister maršal Blomberg Rim, potem ko bo še prej vrnil obisk madžarskega vojnega ministra generala Röggerja. V majniku obišče italijanski kraljevski par Budimpešto, skoraj istočasno pa pride v madžarsko prestolico tudi avstrijski predsednik Miklas. V majniku pričakujejo v Rimu tudi poljskega zunanjega ministra Becka.

To so le najbolj znani obiski državnikov v prihodnjih tednih. Vsi se, kakor vidimo, sučejo okrog osi Rim-Berlin in pričajo o izredni pomnosti italijanske diplomacije na področju Srednje Evrope.

Romunija in Poljska po eni poti: Ne pustimo se potegniti v nobeno vojsko

Bukarešta, 23. aprila. TG. Razgovori med poljskim zunanjim ministrom in romunsko vlado potekajo v največjem zatišju javnega mnenja, ki o vsebini ni dosti poučeno. Pač pa prirejajo poljskemu gosku bučne pozdravne manifestacije in je Bukarešta čisto pod vtisom romunsko-poljskega prijateljstva. V inozemskih diplomatskih krogih potrjujejo dejstvo, da so romunsko-poljska posvetovanja čisto v skladu z novo politiko v Evropi, ki zagovarja važnost dvostranskih pogodb napram mišljenju, da bi se mir boljše zavaroval s pomočjo večdržavnih obrambnih zvez. Istotako poudarjajo na poučenih mestih, da spadajo vesti, češ da bo Poljska posredovala med Romunijo in Madžarsko, med navadne plodove bujne domišljije. To vprašanje, da se sploh ne bo pričelo. Tudi ni verjetno, da bi bilo Poljski potrebno nagovarjati Romune, naj sklenejo prijateljsko pogodbo z Italijo, ker je ta pogodba itak tako rekoč že gotova in čaka samo na podpis. Poljska in Romunija imata druge važnejše predmete, o katerih se morata pogovoriti in svoja

stališča spraviti v sklad. V zvezi s tem poudarjajo, da je poljski zunanji minister opozoril romunsko vlado na »delovanje tretje internacionale na nekem področju Evrope, kjer ima Poljska življenjske interese« in da zaradi tega poljska vlada želi, da bi bil nastop Romunije in Poljske proti tej nevarnosti skupen. Poljska diplomacija se je že od nekdaj navduševala za »mirovno obzidje«, ki bi segalo od Črnege morja do Baltika. Pri bukreških razgovorih je to vprašanje zopet prišlo na dnevni red in pogodbe o gospodarskem, kulturnem in turističnem sodelovanju obeh držav, podpisane bržkone jutri v soboto, bodo zunanji izraz okrepitve mirovne zveze med Poljsko in Romunijo v tem smislu, da se bosta obe državi obvezali, da ne bosta sklepali s sovjetsko Rusijo nobenih zaveznih pogodb brez predhodnega medsebojnega sporazuma in dalje, da se ne bosta spuščali v podpis kakšnega splošnega varnostnega pakta, ki bi eno ali drugo lahko potegnil v bojno meteo izven meja lastne države.

Vojna alijanca med Francijo in Anglijo

Pariz, 23. aprila. b. Po tukajšnjih informacijah je bil na konferenci med Edenom, Cooperjem in člani angleškega generalnega štaba proučen vojni sporazum med Londonom in Parizom.

»Figaro« čuje, da je Belgija dovolila Angliji, da na belgijskem področju ustanovi svoje postaje za poslušanje, ni pa hotela odstopiti svojih pomorskih oporišč za angleška vodna letala. Če bo Anglija vztrajala na svojem stališču, bodo potrebne spremembe v britansko-francoskem sporazumu. V tem slučaju bo Francija dala na razpolago Veliki Britaniji potrebna oporišča na svojem ozemlju za njene letalske sile.

Berlin, 23. aprila. b. Nemški tisk posveča največjo pozornost pogajanjem francoskega vojnega ministra v Angliji in opozarja tudi na dejstvo, da je francoski tisk priznal, da se je Daladier v Londonu pogajal z angleškimi merodajnimi krogi o vojnih vprašanjih. Glede sporazuma, ki je dosežen med francoskim in angleškim generalnim štabom, je po mnenju »Lokal Anzeigerja« važno samo dejstvo, da vojna pomoč med Francijo in Veliko Britanijo stvarno obstoja. Kaj misli o tem Bruseli, bo britanski zunanji minister Eden zvedel ob svojem bodočem obisku v Belgiji. Nemški listi opozarjajo, da je nemška vlada obljubila Belgiji, nizozemski in švicarjamstvo za njih varnost, s čemer je ustvarila jasne odnose. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da so zaradi tega nepotrebni vojni sporazumi na drugi strani.

Olenziva na biskajski fronti

Salamanca, 23. aprila. b. Na aragonskem bojišču skušajo vladne čete nadaljevati svojo ofenzivo, vendar pa so bili vsi njihovi dosedanjí napori brez uspeha Nacionalisti so zlasti hude naskok odabili na položajih pri Seladi. Bojišče je bilo popolnoma pokrito s trupli rdečih vojakov. Na baskovskem

Nove aretacije v Rusiji

Pariz, 20. aprila. Po poročilih iz Moskve so zapli do sedaj 325 članov bivše GPU, ki jih dolže, da so sodelovali v zločinu svojega nekdanjega šefa Jagode. Med njimi je tudi veliko uradnikov, kakor bivši ravnatelj jetnišnice, poljski Jud Pogrzebinski, ki je sodeloval po svoji okrutnosti.

Druga vest iz Moskve navaja, da je bilo aretiranih 27 profesorjev in asistentov. Pet profesorjev je učilo »v institutu rdečih profesorjev«. Na filozofskem oddelku je bil zaprt Ralcevič in zaplenjeno njegovo delo o filozofiji, v katerem so odkrili opozicijsko tendenco. Zaprt je tudi profesor Adamian, ker je v nekem predavanju o zgodovini filozofije kritiziral Stalina.

Svoboda

kulturnih delavcev v USSR

Moskva, 23. aprila. c. Današnja številka »Izvestij« objavlja, da je v moskovskih zapirah zaprtih vse polno ruskih pisateljev in pesnikov. Vsi pridejo pred sodišče, ker so podtalno delali proti vladi in namenoma zavajali čitalce.

Drobne domače in tuje

Nov trgovski zakon

Belgrad, 23. aprila. m. Finančni odbor senata, ki je proučeval novi predlog trgovskega zakona, je svoje delo končal ter predložil senatu svoje poročilo. Predlog trgovskega zakona je bil soglasno v odboru sprejet, tako kakor ga je predložila skupščina. Zanj so glasovali tudi opozicionalci ter s tem desavirali one poslance, med njimi tudi g. Mohorič. ki so glasovali proti zakonu. V svojem poročilu odbor naglašja, da je trgovski zakon izvršen in da bo lahko številnim našim bodočim generacijam služil v trgovskem poslovanju. Glede pet členov je finančni odbor soglasno sklenil, naj se v bodočem zakonu doda neko pojasnilo, kar je vladni ekspert dr. Škerlj, ljubljanski vseučiliški profesor, ki uvodni zakon izdeluje, vzel na znanje ter obljubil zaproseno pojasnilo. Za poročevalca odbora je bil imenovan senator Dušan Djerić. Senat bo takoj stvil zakon na dnevni red. Kakor izvezo iz obveščenih krogov, bo v šestih mesecih predložen narodnemu predstavništvu tudi uvodni zakon k novemu trgovskemu zakonu. V izdelavi je tudi nov pomorski zakon, ki ga bo kr. vlada prav tako v najkrajšem času predložila narodnemu predstavništvu v razpravo.

Novi zakonski načrti

Belgrad, 23. aprila. m. Jutri dopoldne bo spet seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Na dnevnem redu je več važnih vprašanj, med drugim likvidacija vlog naših državljanov pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju, vprašanje obveznega zavarovanja posevkov po banovinah pred elementarnimi nevarnostmi, predlog uredbe o silosih, sprememba uredbe o olajšavah, ki so bile izdane za tovarno aluminija, predlog rudarskega zakona, vprašanja zavarovanja valut za izvoz volne, predlog uredbe o tekočem kurzu in predlog zakona o električni energiji.

Žel. postaja v Gornji Radgoni se poveča

Belgrad, 23. aprila. m. Oba slovenska ministra sta pri prometnem ministru posredovala za zboljšanje stanja na železniški postaji v Gornji Radgoni. Prometni minister dr. Spaho je danes obvestil ministra dr. Kreka, da so za ureditev železniške postaje v Gornji Radgoni že izdelani podrobni načrti ter se bodo postaja in ostale naprave že letos preuredile na podlagi kreditov, ki bodo v ta namen na razpolago.

Za naše izseljence

Belgrad, 23. aprila. m. Kratkovalovna radijska postaja osrednjega tiskovnega urada v Belgradu bo v noči od 30. aprila na 1. maj od 1 do 2 zopet oddajala prenos za naše izseljence v Ameriki. Program za ta prenos je sestavljen ter je prav tako pester, kakor sta bila dosedanja prenosa. Slovenski program tega prenosa je: 1. Pismo iz domovine (dr. Jure Dolenc). 2. Dr. Benjamin Ipavec: Ciganška Marija, 3. J. Pavčič: Pastirica; obe pesmi bo pela članica belgrajske opere, Slovenka Anita Mezelova. 4. Franjo Marolt: Barčica. 5. Dr. Benjamin Ipavec: V mraku in Planinska roža; obe pesmi bo pel moški zbor Prosvetnega društva v Belgradu.

Resolucije gostilniškega stanu

Skopje, 23. aprila. m. Danes je bil tukaj kongres Zveze gostilničarjev. Govorniki so se v svojih govorih pritoževali nad prevelikimi davki, nad lihotapstvom raznih pivnic in nad zasebnimi menzami. Nekateri govorniki so poudarjali tudi preveliko obremenitev hotelske industrije z banovinskih trošarinami. V resoluciji so zbrali svoje zahteve za obnovitev obrtnega zakona, da bi se iz tega

Drakonske kazni proti duhovnikom v Nemčiji

Berlin, 22. aprila. Kakor znano, so narodni socialisti povzročili proces proti vrsti voditeljev katoliške mladine in jih obdolžili veleizdaje, češ, da so že leta in leta delovali roko v roki s komunisti. Obdolženi so najhujš zvez s tretjo internacionalo, od katere naj bi dobivali navodila pri vodstvu katoliške mladine. Državni pravdnik je v procesu predlagal sledečo kazen: za glavnega obtoženca, kaplana Josefa Rossainta iz Düsseldorfa 15 let ječe in 10 let izgube državljanstvenih pravic, za Franca Stebera 7 let ječe in 7 let izgube državljanstvenih pravic, za Hermana Julicha iz Düsseldorfa 2 in pol leta ječe in 3 leta izgube državljanstvenih pravic; za kaplana Karla Kremerja 2 leti in 8 mesecev ječe in tako dalje. Obsodbe je pričakovali v pričetku prihodnjega tedna.

Observatore Romanos javlja, da je policija v Trieru za 3 mesece prepovedala izdajanje škofjskega lista, ker je objavil okrožnico Pija XI. o položaju katolicizma v tretjem rajhu. Tiskarna, ki je list tiskala, je zaprta in ji je vzeta koncesija. V okolici Dortmundu poroča »Observatore Romano«, da je bila na bogoskopski način onečiščena neka katoliška cerkev. Župnik je zahteval preiskavo, na kar mu je policija odgovorila, da jo bo izvedla, ako župnik plača stroške. Župnik je seveda to odklonil. Nato pa so prišli naslednji dan k njemu trije policijski uradniki in ga aretirali, češ, da je on povzročitelj bogoskopskega. Primer, tako pravi »Observatore Romano«, bi komaj mogel biti verjeten, ko ne bi bilo očitno, da hočejo pred javnim mnenjem zakriti tiste, ki so zločin povzročili.

Litvinov grozi Franciji

Pariz, 23. aprila. TG. Francoski pisatelj Jacques Bardoux, ki je član Francoskega instituta ter znan po svojih bistrih člankih v »Tempsu«, je napisal zadnje čase tri brošure, v katerih Francijo avari pred delovanjem komunizma in pred nevarnostjo boljševiškega prevrata. V zadnji brošuri dobesedno navaja besede, ki jih je sovjetski zunanji komisar Litvinov, ko je bil zadnjič v Parizu, govoril na uho nekemu francoskemu senatorju. Dotični senator, pravi Bardoux, je Litvinove besede njemu osebno ponovil in se glasilo: »Ni se vam treba bati delovanja tretje internacionale v Franciji. Mi vam želimo, da bi vzdržali povsod red in režim okrepili. Razume se, da vlada Leona Bluma po svojih močeh podpira. Tudi kakšni novi vladi, ki bi je sestavljali Chautemps, bi ne delali nobenih težav. Drugače pa bi bilo, če bi Blumu sledila vlada pod predsedstvom Daladiera, ki bi si zastavila nalogo, da skuša priti do kakšnega sporazuma z Nemčijo. V tem primeru bi dali povelje za splošno stavko in za revolucijo.«

Ta izjava ne potrebuje nobene nadaljnje razlage.

zakona izločil gostilničarski stan kot posebna gospodarska panoga v naši državi, dalje, da se čimprej izdela uredba o pobujanju šušmarstva ter uredba, s katero naj bi se določil numerus clausus za gostilniške obrti v zvezi z uradnim dotičnega mesta in da se izda pravilnik o znižanju banovinskih trošarin. Zborovalci so zahtevali tudi zastopstvo v zbornicah po številu članov dotične zbornice, nadalje čimprejšnjo sanacijo naših gostilničarskih obrti, prepoved prodajanja alkoholnih pijač na drobno, predvsem pa prodajanja alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim blagom. Ministra za socialno politiko so zborovalci naprosili, naj čimprej izda uredbu o zavarovanju gostilničarskega osebja ter uredbu o njegovih strokovni izobrazbi in nagradah.

Poštni uradniki v Sofiji

Sofija, 23. aprila. m. Za pravoslavno veliko noč bo obiskala Sofijo in Zvezo poštinih uradnikov v Bolgariji večja skupina naših poštinih uradnikov. Ekskurzijo bo vodil dr. Nedeljković. V delegaciji bodo zastopana mesta Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo in Skopje.

Nov praški župan

Praga, 23. aprila. m. Za soboto, 24. aprila, je sklicana seja praških občinskih svetnikov, ki bodo izvolili novega praškega župana. Za novega župana bo namesto dosedanjega župana dr. Baxe izvoljen dr. Peter Zenkl.

Afere windsorskega vojvode

London, 23. aprila. b. Vojvoda windsorski je poslal piscu knjige »Komentarji ob priliki kronanja« zahtevo, da knjigo takoj umakne iz prometa, čeprav je ta knjiga, ki je izdana v obliki pisma, največja senzacija v Veliki Britaniji. Bivši kralj Edvard VIII. je zagrozil, da bo na sodišču zahteval zadoščenja, če se njegovi želji takoj ne ustreže. On zahteva umik te knjige zaradi sledečih dveh poglavij: Edvard VIII. abdikacija. Bivši angleški kralj smatra, da gre tu za težke klevete, na katere mora odgovoriti.

Domači odmevi

Odkrita komunistična organizacija

Pod tem naslovom smo včeraj poročali, da je »belgrajska policija« prišla nekaj ljudi, ki so v tajni komunistični organizaciji igrali važno vlogo. Nato smo navedli imena aretiranih in sicer »voditelj organizacije Muk, dr. Vučković, Bora Prodanović, Bogdanović, Djonović, dr. Krstanović, dr. Jatošević. Po dunajski »Reichspost« smo posneli vest, da je »voditelj Muk pri zaslišanju odkril vse posle, ki so jih ovađeni opravljali v tajni službi Kominternes«. Da se ne bi v javnosti, zlasti v belgrajski, delal kak prejudice, moramo k tej notici pripomniti, da so bili imenovani prijeli pač radi suma komunizma, v koliko pa so v resnici sodelovali v komunistični organizaciji, bo pa pokazala preiskava, ki je v teku. — To se nam je zdelo potrebno pojasniti radi dobrega imena imenovanih.

Za belgrajsko univerzo

Na pravni fakulteti v Belgradu je vpisanih okrog 8500 slušateljev. Dosedanji prostori za predavanja, knjižnico, urade in strežaje niso bili več primerni. Zato se bo v kratkem začelo graditi novo poslopje, ki bo dovolj veliko in tudi dovolj moderno. Načrte je izdelal dekan tehniške fakultete ing. Peter Bajalović, gradbena dela pa bodo vodili inženjerji gradbenega ministristva. Proračunski stroški znašajo 12 milijonov dinarjev. Zgradba bo imela 5 amfiteatralnih dvoran, od katerih bo v največji prostora za 700 slušateljev, v drugi za 340, v tretji manjši pa za 160. Poslopje bo v grobem dovršeno že do novembra letošnjega leta, za predavanja bo pa opremljeno do jeseni leta 1938.

Zahvala drinske banovine

V Sarajevu je bila 11. t. m. seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Ob tej priliki je imel predsednik dr. Jevtanović govor, iz katerega razvidno, kako se gospodarstvo drinske banovine zaradi intenzivne eksploatacije rud čedalje bolj dviga. Dvignil se je tudi izvoz lesa in sliv v Nemčijo. Ta dvig je tako velik, da izvozniki teh produktov niso bili niti pripravljani na to, tako da niso mogli v polni meri izkoristiti potrebo nemškega trga. Inozemstvo čedalje več išče tudi sirovin, napol fabrikatov, kož, volne in rud. Eksploatacija rude je čedalje bolj intenzivna. To ima zelo ugoden vpliv na splošno narodno gospodarstvo drinske banovine in na zmanjšanje brezposelnosti. Zbornica se je zahvalila dr. Stojadinoviću in vsji kraljevi vladi zaradi trgovskih pogodb, ki jih je sklenila in zaradi velike pažnje, ki jo posveča industriji v drinski banovini, kakor tudi zato, ker skrbi za izboljšanje in izpopolnitev prometa, zlasti pa železniški prog.

Besedni boj

Nihče ni bolj vnet za obrambo JNS kakor »Jutro«. Kadarkoli se pokaže kak madež na njeg. se »Jutro« takoj vzdigne in jo brani. Ko smo predvčerajšnjem navedli, koliko je bivši komisar občine Gospić Kolaković potrošil občinskega denarja od 8. januarja 1929 pa do 23. oktobra 1932 za razne vdanostne deputacije v Belgrad k tedanjemu notranjemu ministru Živkoviću in drugim takratnim veljakom, nam je »Jutro« posvetilo skoro cel članek v obrambo JNS. In to kakšen članek! Nikjer ne pove, da naši podatki o zlorabah občinskega denarja niso resnični, tudi ne pravi, da Peter Živković ni bil najvišji v JNS ali da komisar Kolaković ni bil predsednik te stranke v Gospiću in član glavnega odbora v Belgradu, ampak samo pravi, da »takrat o JNS še ni bilo ne duha ne sluhas«. Vsak razsoden človek v državi pa ve, da je »JNS« nastopila že zdavnaj pred formalnim rojstvom JNS in da so se v njej zbrali vsi, ki so gojili njenega duha že od vidovanskih ustave. Kakšna razlika pa je med JRKD in JNS, med Živkovićem, Kolakovićem in tolikimi drugimi pred formalno JNS in v formalni JNS — to naj pa ugotavlja »Jutro«, nam je znano. Najboljše znamenje časa pa je konec tega obrambnega govora, v katerem »Jutro« očita »pomladni čas, vremenske drespresije in perturbacije« in slednjič se pravi, da bi »glasilo Katoliške akcije lahko naprosilo sv. Duha, da pošlje žarek svetlobe...« Bo pa že res, da taka debata se v »temnem srednjem veku« ne bi bila mogla in da tudi »Jutro« pade do takega pouličnega zmerjanja samo takrat, kadar mora Peter Živković hoditi po Sumadiji in pregledovati ostanke svojih vrst.

London, 23. aprila. b. Čim bolj se bliža dan, ko namerava vojvoda windsorski poročiti Simpsonovo, tem več grozilnih pisem dobiva iz Anglije. Pisce teh anonimnih pisem zagotavljajo bivšemu angleškemu kralju, da ga bodo spravili s sveta, če ne bo znal čuvati svojega dostojanstva. Te vesti potrjuje tudi britanski časopis »Cavalcadet«.

Poročilo Kemal paši

Ankara, 22. aprila. AA. Anatolska agencija poroča: Predsednik vlade izmet ineni in zunanji minister Ruđi Aras sta se vrnila s potovanja po Jugoslaviji. Predsednika Inenija je takoj sprejel predsednik republike Kemal Ataturk, da mu je podal poročilo o svojem potovanju.

Drobne vesti

Varsava, 23. aprila. (D.N.B.) Na tehniški fakulteti in na trgovski vlačbi šoli so včeraj spet eksplozirale bombe in napravile znatno gmočno škodo.

Sofija, 22. aprila. AA. (Sofija.) Policija je zaplenila več lisoč letakov komunistične stranke in izvršila mnogo arelacij.

Lyon, 23. aprila. AA. (Stefani.) Svoči so v neki lyonski kavarni pripravljali osebe, ki so se pred kratkim vrnile s Španskega, o nezasišanih grozotah, ki jih uganjajo po španskih krajih, ki so še pod oblastjo valencijske vlade, rečejo oblastniki. Navzočnost teh očividcev španske tragedije je zbudila velikansko zanimanje in se je kmalu izvedelo o njej v vsem tem mestnem okraju. Hitro se je prikazala skupina komunističnih izizivačev in na razbojniški način napadla goste v kavarni. Gostje so se energično branili in so bile v tem spopadu 3 osebe ranjene. To je nov dokaz, da vodstva komunističnih strank v Evropi dajejo navodila svojim pristajem, da kjerkoli je le mogoče, zatirajo sirjenje prave resnice o dogodkih na Španskem.

Newyork, 23. aprila. AA. Havas. Po vesteh iz Mayfijorda je policija ujela črca, ki si je na delu ime »božanskega očeta« in begal svoje rojake, ki so mu res verjeli, da je polbog.

Shanghai, 23. aprila. b. V tukajšnjih dobro poučenih krogih se trdovratno širijo vesti, da so hoteli maršala Cankajšeka, ki se zdravi v nekem sanatoriju v mestu Čungšanu, že parkrat zastrupili.

Novi člani v odboru SDK

Na šestanku izvršilnega odbora SDK, katerega mu je predsedoval Adam Pribečević, oziroma v razgovoru z dr. Mačkrom, je bilo sklenjeno, da se v odbor SDK sprejmeta dva nova člana s strani HSS, ker je s smrtjo Josipa Predaveca in z odhodom M. Budaka v inozemstvo dvoje odborniških mest bivše hrvatske kmečke stranke v SDK praznih. Eden izmed novih odbornikov bo najbrž ing. Avgust Košutić, drugi pa dr. Jurij Krnjević. »er pa ima SDK z vstopom Adama Pribečevića v odbor SDK v tem zastopstvu šest mest, bodo najbrž sprejeli še enega tuda s strani HSS, da bosta obe skupini v svojem izvršilnem odboru zastopani po šestih odbornikih.

Vsehrvatski dan v Chicagu

Hrvatski izseljenski listi v Ameriki poročajo, da so Hrvatje v Chicagu ustanovili odbor, ki naj bi bil pripravljen vse potrebno za prireditve velikega »vsehhrvatskega dneva« v Ameriki. Namen te prireditve naj bi bil, združiti vse severno-ameriške Hrvatje v skupno nerodno fronto. Prirediti nameravajo ta »vsehhrvatski dan« v vseh večjih mestih Zedinjenih držav, kjer so močnejše hrvatske kolonije. Tako zagrebiški »Obzor«.

Potrebna opomba

Ob nedavnih nemirih v Zagrebu je umrl akademik Krsta Ljubičić. Njegovo truplo so prepeklili v njegovo rojstno mesto v Knin, kjer je bilo pokopano. »Hrvatska straža« je poročila o pogrebu dodala kratek, pa značilen stavek: »Starši v Kninu so napravili to, česar mu zagrebiški marksistični tovariši niso marali prirediti — t. j. cerkven pogreb.«

Za pristanost rase

Nauk o prvenstvu nemškega plemena in o prednosti germanske rase je iz Nemčije zapluskal tudi v vse nemške narodne manjšine po širnem svetu, tudi v Vojvodino. Tudi tu se propagira nauk, da je germansko raso treba obvarovati čisto in nepomešano. Belgrajska »Samouprava« poroča, da je orožništvo prijavilo okrajnemu glavarstvu v Petrogradu (prej Veliki Bečkerek) advokatskega pripravnika dr. Josipa Janka, bivšega pristasa gibanja »Erneuerung«, ki se je nedavno priključilo Ljotičevemu Zboru. Orožništvo navaja v prijavi, da je dr. Janko imel shod, ki ga oblastem ni napovedal, na katerem je med drugim tudi govoril, da se Nemci in Nemke ne smejo ženiti in moštiti s Slovani in Slovankami, da se ne bi pokvarila čista nemška rasa. Imenovani je tako skrbel za rasno ideologijo tudi še na drugih zborovanjih. Okrajno glavarstvo v Petrogradu je obtožena obsodilo na 500 din denarne kazni. »Samouprava« dostavlja k poročilu sledečo opombo: »Ne smemo pozabiti, da je ta dr. Josip Janko eden izmed prvakov Ljotičevega Zbora, samo zdi se nam, da je pozabil, kje živi. Dobro bi bilo, da bi se sicer tako gostobesedna »Otađbina« pomudila nekoliko tudi pri tem primeru, ker za široko javnost to ni brez pomena. Tu vsaj ne gre za izvoz marmelade, niti sliv, niti karfjole.« Mogoče bo o vsem tem kaj govora na »velikem« manifestacijskem zborovanju Ljotičevega Zbora, ki ga je zadnja »Otađbina« napovedala za dan 16. maja v Smederevem.

Zahvala naših izseljencev

Belgrad, 23. aprila. AA. Zanimanje za prvi prenos kratkovalovne radijske postaje centralnega presbiroja za naše rojake v Ameriki, je bilo nenavadno živo. Naši izseljenci v severni in južni Ameriki so več dni pred prenosom iskali močnejših radijskih aparatov, da bi mogli bolje slišati oddaje iz domovine. Čeprav je bil to prvi poskus prekooceanske oddaje, se je prenos zelo dobro posrečil, saj se je oddaja mogla sprejemati z večjimi aparati v vseh krajih severne in južne Amerike le z neznatnimi motnjami tu pa tam po krajevnih radijskih postajah. Z več strani smo dobili poročila o dobrem sprejemu in zahvale. Generalni konzul Jugoslavije v Montrealu v Kanadi g. Naumović poroča, da se je govor predsednika vlade dr. Stojadinovića jasno in razločno slišal ves čas. Zanimanje naših izseljencev za ta prenos je bilo zelo veliko in so z vseh strani izpraševali po njem.

Vicekonzul v Rosario de Santa Fe v Argentini piše, da so izseljenci kazali nenavadno veliko zanimanje za oddajo, ki se je dobro slišala na močnejših in novejših kratkovalovnih aparatih. Ura oddaje je bila zelo dobro izbrana.

Poslanstvo v Santiagu de Chile poroča, da je bilo za ta prenos zelo veliko zanimanje za naše izseljence. Slišal se je ves program in govor predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Naši izseljenci so bili ganjeni nad pozornostjo, ki jim jo je izkazal predsednik vlade in bi želeli, da se takšni prenosi od časa do časa ponove.

Iz vseh poročil se vidi, da se je vzlic vsem težkotam, izvršajočim od mnogostesevinskih radijskih postaj v USA, vendarle mogla oddaja iz Jugoslavije lepo poslušati. Posebno dobro se je slišala na močnejših aparatih.

Značilno je, pismo srbskega prosvetnega kluba iz Minnesote na poslanstvo v Washingtonu. Pismo se glasi:

Po kratkovalovni radijski oddaji smo dobili z največjim navdušenjem pozdrav iz domovine kot duhovno hrano in kulturno zvezo z izseljenci. Prosimo vašo ekscelenco, da izvolite sporočiti kraljevi vladi v Belgrad v znak zahvale našo najpriprernejšo zahvalo. Hvala ti, domovina, da se spominja svojih oddaljenih otrok. Živel kralj Peter II! Živela dinastija Karadjordjević! Živela kraljevska vladal! Živela naša južna vojska! V imenu srbskega prosvetnega kluba Mirko Jorđić, predsednik, Janka Filipović, tajnik.

Tudi Mihael Serazin, pravnik iz Clevelanda v Ohiu, piše centralnemu presbiroju, da je bila oddaja dobra, le manjše molnje so bile po krajevnih kratkovalovnih radijskih postajah.

Aleksander Vidušek iz Pittsburgha poroča, da je vladoto veliko zanimanje za te oddaje in da ne more dovolj pohvaliti vsebine programa, ker je Jugoslovan po rojstvu in ga je prenos jako ganil.

Tudi mnogi drugi radijski poslušalci poročajo podobne stvari in navajajo, da se tu pa tam opazajo razne molnje zaradi živahnega električnega prometa ali pa od drugih radijskih postaj, vendar se je dal ves program dobro sprejeti.

Radijska postaja centralnega presbiroja je že ukenila vse potrebno, in se bo zaveda kmalu izdelala, tako da bodo program belgrajske kratkovalovne postaje prenašale razen nekaterih evropskih tudi več ameriških postaj, ki so se med njimi nekatere same ponudile.

Drobiž

Tri ameriške družbe nameravajo uvesti potniški promet čez Atlantik z »Zepelinom«. Družbe mislijo zgraditi tri zračne ladje.

Včeraj je v Varšavi umrla najstarejša Poljakinja Ana Ruk-v starosti 123 let. Podlegla je v vasi Dasna Krasna gripi.

Gradnja asfaltirane avtomobilske ceste Carigrad—Odrin se pospešuje. Zaposlenih je več ko 1500 delavcev. Nova avtomobilska cesta bo izročena prometu letošnje jesen.

Iz Revala poročajo, da je v neki šoli v vasi Killinginomu na estonsko-letonski meji med neko šolarsko filmsko predstavo nastal ogenj in da so štirje šolarji zgoreli, zelo nevarne opekline in da so dobili 10 učencev. Mnogo jih je pa manj nevarno ranjenih. Med ognjem je nastala panika in je več otrok v strahu skočilo skozi okno.

V običnuj palači v Radumu na Poljskem je vdrlo včeraj več sto nezaposlenih delavcev, išoč delo. Ker razgovori med njimi in županom niso rodili nikakega uspeha, so nezaposleni delavci zasedli vso občinsko palačo. Izjavili so, da se bodo umaknili šele tedaj, ko bodo izpolnjene njihove zahteve.

Včeraj je velika večina angleške zveze rudarjev sklenila stopiti v stavko.

Havas poroča iz Berlina, da je predsednik nemške tiskovne zbornice izdal določilo, da morajo biti vsi prodajalci časopisov v Nemčiji neizdovskega rodu in da morajo dokazati neizdovsko poreklo svojih prednikov vse do leta 1800. Razen tega se imajo vsi prodajalci časopisov pri svojem delu strogo ravnati po določilih in navodilih nemške tiskovne zbornice. V bodoče bodo mogle dobiti dovoljenje za prodajanje listov in časopisov samo fizične osebe in ne več delniške družbe in druge pravne osebe.

Poroča se, da je kongres predlagal, da se izda Rooseveltovo poblastilo, naj v roku 30 dni skliče svetovno valutno gospodarsko konferenco, na kateri se bo govorilo o boljši razdelitvi zlata.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnistiha lista.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, zmerno toplo in jasno.

Težave 40urnega delovnega tedna

Pariz, 23. aprila. TG. V nekaterih obrtlih so predpisi zakona o uvedbi 40urnega delovnega tedna povzročili velike zmešnjave. Težave so nastale predvsem v brivski in olepsevalni obrti, kakor tudi v gostinskih podjetjih, kjer pristanost nameščenja v delavnici še ne more biti istovetna z delom. Čestokrat se zgodi, da je dejanskega dela malo in bi morala ta obrt zapreti, če bi se zakon strogo izvajal. Francoski zakonodajalec je to tudi uvidel in je izdal celo vrsto pojasnil, ki so tako zamotana, da bo priprilo državljan le težko prišel do tega, da se bo dal obrtiti ali si lase ostrčiti, če ne bo nosil s seboj obsežnega koledarja. Pravilnik predpisuje nameščenem v gotovih obrtlih, da morajo biti eno uro več prisotni, kot določa zakon o 40urnem delovnem tednu, ako delajo v partiških

predmestjih. V Parizu morajo delati sedem ur na dan ali pa vsaj biti prisotni v delavnici. V krajih od 50.000 do 250.000 prebivalcev traja čezurna prisotnost dve uri, v krajih do 50.000 prebivalcev pa celo tri ure, tako, da traja dejanska dnevna zaposlenost v teh manjših krajih dejansko 9 ur na dan. Toda pravilnik zahteva, da se mora tudi pri teh obrtlih strogo izvesti dvodnevni počitek v tednu. Izjeme so dovoljene samo za letovišča za dobo sezije. Ker 40 urni delovni teden ne velja v celoti za nameščenec v gostinskih obrtlih, so se sedaj zbrali vsi nameščenci kavarov, gostilen in hotelov ter zahtevajo, da se jim prizna ugodnost zakona v celotnem obsegu. V nasprotnem primeru grozi splošno stavko. Vlada bo jim ugodila brzkone že s 1. majnikom.

Slovenske čipke na milanskem velesejmu

Sejmi in velesejmi so se tako razpasli, da nekateri skoraj ne polagajo veliko važnosti na nje, zlasti na manjše, ki so le bolj lokalnega pomena in pridobitveni posel za prireditelje. Veliki sejmi pa so še vedno važni, kakor n. pr. Lipski. V zadnjem desetletju postaja tudi velesejem v Milanu zelo važen in je sedaj po prijateljski pogodbi z Italijo zlasti za nas sosedo prav pomemben. Kdor bi mislil, da bo našel na mestu, kjer se vrši milanski velesejem kup razpadajočih lesenih barak, ali na temnem prostoru razsvetljen material, ki se ga lahko pregleda v par urah, se zelo moti. Sejmšče je zelo solidno zgrajeno. Presenečajo velike marmornate palače, zgradbe in naprave iz najbolj solidnega materiala, solidne asfaltirane in kanalizirane ceste in pestri nasadi, tako da je že prvi vtis nad vse ugoden. V posameznih paviljonih najdemo mnogo zanimivega in poučnega. Prodajalci, zlasti pa prodajalke nastopajo v najbolj različnih in pozornost vzbujajočih oblekah in nošah, kar tudi pripomore k živahni kupitji. Sejem ima mednarodni značaj vsled svojih paviljonov, ki so jih postavile razne države, med katerimi je na zelo lepem mestu naš jugoslovanski paviljon. Bel je, kakor čista vest, le nad njim plapolala ponosno jugoslovanska zastava. Letos je v njem posebno živahno, ker se hoče dati tudi na zunaj dokaz o sklenjenem prijateljstvu. Razstave se udeležuje iz Jugoslavije 39 razstavljalcev, od katerih jih je iz dravske banovine devet. Dobro bi bilo, da si najamejo za bodoče naši razstavljalci nekoga, da daje o vsem podrobne informacije in potem bodo tudi uspehi gotovo dobri. Marsikdo se poslužuje prilike in doseže tudi lepe uspehe, drugi se zopet ne brigajo. Organizacija takšnih razstav je včasih zelo težavna, česar pa ne vsakdo, zlasti pa ne nergači in zabavljači, ki jih nikjer ne manjka in tudi ne v Milanu. Za naše gospodarstvo je zelo važno, da se začnemo malo bolj zanimati za Milano, ker nas bo mogoče potreba pri-

silila k temu in je v našo korist, da nas ne najde nepripravljene. Dobri gospodarski odnosi so najboljše jamstvo tudi za politične, dvomimo pa, da bi bilo narobe res, kakor bi nekateri to radi. Današnji čas ne pozna sentimentalnosti, zlasti pa ne v trgovini in zato se lahko sklepajo nove kupčijske zveze brez užaljenosti za stare dobavitelje, če so bolj ugodne.

Italija potrebuje od nas marsikaj in prav tako bi naši trgovci lahko navezali trgovske stike za slučaj potrebe da obdržimo povoljno ravnotežje. Od dobre volje in poštenosti poslovanja so nadaljni uspehi odvisni. Značilno je, da se naše dobro izdelane čipke v Italiji pri vsej ogromni domači produkciji prav dobro uveljavljajo, kar gre predvsem na račun solidnega dela, dobrega materiala in originalnih osnutkov. Za bodoče je treba poskrbeti za stalno udeležbo na milanskem sejmu, ker je večletno vztrajno in dobro organizirano delo Drž. osred. zavoda za žen. dom. obrt v Ljubljani obrodilo uspeh. Na vsak način je pa potrebno dati tudi potrebna sredstva za propagando, kakor dela n. pr. Madžarska, ki ne štedi s propagandnimi sredstvi.

V Milanu in na Dunaju se mora prirediti vsaj enkrat na leto po ena reprezentativna razstava in potem bodo tudi naše čipkarice stalno zaposlene. Treba je samo poslušati dnevno hvalo naših izdelkov in potem bi utegnile dobiti čipke ceno tudi doma. O vsem bomo pa še tako spregovorili kasneje. Prvo, kar je potrebno je, da padejo predsodki in da se zaprejo vsa stranska vrata, skozi katera bi prihajalo ali odhajalo nezaupanje. Prav tako, kakor je Jugoslavija gostoljubna država, je človek tudi brez skrbi v Italiji, kjer je dobro sprejet. To naj bo v pomirjenju vsem onim, ki mislijo, da ga bodo insultirali, če pride preko meje. Kdor spoštuje avtoriteto drugega, ne bo imel nikoli neprilike in to velja vselej in povsod.

Klikarstvo v slovenski umetnosti

Ljubljana, 23. aprila. Umetnost in kultura sta baje ponos slovenskega naroda. Velik del resnice je v tem, toda ni vse zlato, kar nam naši kulturni delavci ponujajo pod imenom zlato. Mnoge stvari se nam vsiljujejo, ki še daleč ne bi zaslužile naslov umetnin, toda odkrita beseda o teh zadevah je pri nas zadušena, ker imajo kulturni monopol pri nas nekatere dobro utrjene in stalne klike, razna »umetniškokomizijska, ki prav ljubosumno pazi, da se v svet, čeprav že stokrat onečasteni hram slovenske umetnosti, ne prikrade kdo, ki je izven omizij in klik. Na takega predrzneža, ki je sicer morda resnejši umetnik, pa je treba takoj zvrniti golod gnojnice in pa nekakšne »kritike, kateri se od daleč pozna, da je pisana — ne s subjektivnega stališča, kakor zahteva g. Lucijan Marija Škrjanc v »Jutru« — temveč iz škodoželjnosti, ki pa se seveda temeljito razlikuje od subjektivnosti, še manj pa od pravičnosti, ki tudi ni isto, kakor »objektivnost«.

Ponovno smo doživeli primer takega samolastnega nastopa ljubljanskega umetnjakarskega klikarstva ob priliki koncerta simfonika Blaža Arniča. Ni moja naloga, da tu zagotavljam in prepričujem občinstvo o kvaliteti umetnosti tega skladatelja, ki ima pač dvoje velikih napak: to je, da je mlad in drugič, da še nima za seboj dobro organizirane klike. Pričakovali pa smo vsaj doelojonega poročanja in primerne ocenjevanja. Tako pa smo doživeli nekaj kritik, ki so polemično usmerjene proti Arničju in pisane v slogu, ki vsakemu dobremu psihologu razodeva prelepo slovensko lastnost, namreč »lovske«. Preblizu smo že prvemu simfoničnemu koncertu Blaža Arniča, da bi mogli končnoveljavno odločiti o vrednosti njegovih obsežnih kompozicij, ki nedvomno zaslužijo naslov simfonije. Pravilno vrednost bo o njih določila zgodovina. Morda ga bo zavrgla, morda ga bo priznala z največjim navdušenjem, kakor že toliko in toliko skladateljev, prav gotovo pa ne bo obveljalo zaničljivo mnenje absolutnega konzervatorija gosp. Frana Šturma, ki je v »Slovenskem Narodcu« že takoj drugega dne, ko je komaj vstal, brzo napisal uničevalno in škodoželjno kritiko za Blaža Arniča. Gosp. Fran Šturm ima gotovo pravico do lastnega mnenja. Njegov slog pa je vreden vse obzorne. Pozneje, ko bo gosp. Fran Šturm nekoliko bolj dozorel, bo morda spoznal, kako je nasel del klikarstvu in kakšno veliko krivico je storil gosp. Arničju. Ali je prav, da gosp. Šturm očita gosp. Arničju bodočo vilo in avto s hupo, ki bo trobila kak priljubljen motiv srečnega lastnika. K sreči je te očitke priobčil »Slovenski Narod«, ne pa kak resen dnevnik. Gosp. Blaž Arnič je svoje obsežne simfonije zložil v največji revščini in v pomanjkanju, v popolni volji za čisto umetnost, sedaj pa pride gosp. absolvent konzervatorija Franc Šturm in mu že očita avto in vilo, medtem ko Arnič še danes ugrablja, kje bo kljub polni dvorani kril ogromne stroške za prireditve koncerta, od katerega nima niti vinarja. Če ne umetniške sposobnosti, vsaj idealizem bi moral gosp. Franc Šturm priznati Arničju, ki ni dobil od svojega koncerta niti vinarja dobička, dasi je v njegove sklade vloženo več let dela. In kako predrzno namiguje gosp. Šturm, češ, da je bil gosp. Arnič nekoč organist! Tudi gosp. Šturm ni prišel na svet izpopolnjen z znanjem dozorelega komponista, ter se je moral še pošteno učiti pisati, brati in seveda komponirati, ako je sploh kdaj komponiral. Resnica je, da je gosp. Arnič študiral ljubljanski konzervatorij, bil učenec »Jutrovskega« kritika L. M. Škrjanca, ker pa mu je bil ljubljanski konzervatorij premalo, je dolga leta študiral na Dunaju ter se tam izpopolnil. Gosp. Šturm ni upravičen odrekati glasbene izobrazbe gosp. Arničju.

Lepo je bilo tudi od gosp. Osterca, ki je prav tisti dan, ko je bil zvečer koncert gosp. Arniča, priobčil pamflet na reklamo za gosp. Arniča. Arnič sam te reklame ni pisal. To mu mora potrditi glavni urednik »Slovenskega Naroda«. V isti številki tega časopisa se gosp. Oстерc pritožuje čez neokusno reklamo za Arničev koncert, obenem pa priobčuje uredništvo doma napisano reklamo za prav ta koncert. Mnenja smo, da ima tudi gosp. Arnič nekaj pravice do reklame in ne samo gosp. prof. Slavko Osterc za svojo atonalno glasbo, katere učenec je tudi gosp. Franc Šturm. Prav za gosp. Osterca dobro vemo, da sam piše o sebi in o svojih gostovanjih v širnem svetu in da prositi tudi bonbončke na koncu svojega poročila v ponedeljskem »Narodcu«.

Ne samo tako zaničljiva kritika, tudi druge razmere v našem umetniškem življenju so se razkrile ob nastopu Blaža Arniča, ki ga hočejo proglasiti za nekak ponesrečen »homo novus«. Blaž Arnič in prvi dirigent belgajske opere (ne samo član, kakor piše drugače sicer objektivni kritik »Slovenec«, ker član more biti vsak statist) gosp. Ivan Brezovšek se do sedanje prireditve osebno sploh nista poznala. Ko je društvo »Simfonijac na-

prosila gosp. Brezovška, naj dirigira ta koncert, je dobil gosp. Brezovšek za slovenske razmere značilno anonimno pismo, v katerem neznane opozarja gosp. Brezovška, naj ne pride v Ljubljano, naj odkloni dirigiranje tega koncerta, ker je Blaž Arnič diletant, glasbeni pustolovec in da ne bo plačal Brezovski stroškov, ki jih bo imel s koncertom. Mladega in nedvomno nadarjenega umetnika je hotelo ljubljansko umetnjakarsko klikarstvo torej onemogočiti še celo z anonimnimi pismi!

Pa niso samo v glasbi take razmere. Duh provincializma, ki so ga zanesli v našo umetnost nadarjeni, toda ozkosrčni ljudje, je doma v vseh panogah. V literaturi ne bo nikoli priznan tisti, ki ne pride od časa do časa k dvema, trem literarnima omizijem v tej ali oni kavarni, v slikarstvu prav tako. So literati in umetniki, ki zabavljajo na vse pojave javnega življenja, sami pa ustvarjajo bore malo ter se zadovoljujejo s tem, da prevajajo inozemski literarni šund, ki ga tujina že davno odklanja. So glasbeniki, ki prezirajo dela domačih dirigentov in skladateljev, sami pa vabijo razne ikonomove v Ljubljano. So kritiki, ki uganjajo cirkuško reklamo za neznanega češkega pianista, o najboljših slovenskih pa se izražajo prezirljivo. So združjenja, ki imajo v programu širjenje slovenske umetnosti pa tudi glasbe, pa pri glase mesec dni pozneje, ko je Blaž Arnič že prijavil svoj koncert, konkurenčni vokalni koncert nekega manj pomembnega zboru v drugi dvorani obenem in istem času. To so razmere v slovenski umetnosti!

C. K.

Lov za ciganskimi konjskimi tatovi

Na Kočevskem ukradene konje so cigani privedli na Gorenjsko
Na begu so cigani spustili konje, ki so jih orožniki polovili

Kamnik, 23. aprila. Brali smo v »Slovenecu« dne 20. aprila, da so bili v Grčaricah na Kočevskem ukradeni štiri konji, v skupni vrednosti 15.000 Din. Te tatvine so osumili znane cigane Hudoroviče iz Kočevja.

V tork zjutraj so bili kamniški orožniki obveščeni, da so se ti ciganski konjeji tatovi pojavili v Podborštu in Komenski Dobravi. Takoj so odhiteli štiri orožniki proti Komendi in organizirali z vojaškimi orožniki lov na tatove. Z druge strani pa so lov organizirali cerkljanski orožniki. Med poljo so orožniki zvedeli, da so cigani konje prodajali in menjavali in je bilo pri zasledovanju opaziti, da imajo cigani že šest konj. Kljub dežju so orožniki ves dan zasledovali cigane, pridružili so se jim tudi kmetje, ki so se oborožili s sekirami, ker je bilo pričakovati, da se bodo cigani upirali. Sled ciganov je vodila čez Tunjice proti Šenturski gorji, cigane same pa so opazili v gozdovih pod Šentursko goro. Če ne bi bil cigane opozoril neki njihov pajdaš, bi bili gotovo že za zapahi. Pričeli

† Župnik J. Mevželi

Zopet je segla smrt v vrste duhovnikov ljubljanske škofije, umrl je v istem tednu tretji aktivni župnik in sicer Janko Mevželi, župnik na Krki. Umrl je v četrtek zvečer v Kandiji pri Novem mestu v starosti 46 let. Pokojni se je rodil v župniji Skocijan pri Mokronogu dne 12. novembra 1891. V mašnika je bil posvečen dne 22. junija 1915. Kot kaplan je služboval v Trnovem na Krasu 2 leti, v Gorjah pri Bledu 3 leta, v St. Rupertu pri Mokronogu 5 let, v Selcih nad Skoljo Loko, dokler ni bil leta 1929 na to župnijo umeščen kot župnik. V septembru 1935 pa je prišel kot župnik na Krko.

V najlepši življenjski dobi je zapustil zemeljsko domovino župnik Janko Mevželi. V njegovo močno postavlo se je prikradla zavratna bolezen in mu v pričetku novoporojačje se narave prestrigla nit življenja. Kamorkoli ga je v življenju zavedla pot, povsod je prinesel s seboj polno mero zdrave vedrosti nepriljubljenega veselja. S pesmijo na ustih in rdečim nagelnom na prsih je ob vsakovrstnih mladeniških taborih hodil na čelu svoji mladi četi, ki je gledala v njem svojega voditelja in prijatelja. Po vseh svojih službah v dušnem pastirstvu je moči zastavil, da se je služba božja vršila kar najbolj svečano, da je zlasti cerkveno petje bilo na višku. S svojim obsežnim glasom je rad sodeloval v zboru, če ni bilo drugače tudi rad poučeval: a nad vse je pa znal vzbuditi pri peveh pravega ognja navdušenosti in požrtvovalnosti za sveto stvar. Z najlepšimi načrti je nastopil svojo novo župnijo, ki se mu je bila — že na prvi pogled — sam ni vedel odkod — tako k srcu prirastla. Na vseh straneh se je posvetoval in pri višjih oblasteh posredoval, da bi v tem kraju upostavljal vse one predpogoje — ki so v predidajočih boljših časih nanje pozabili — da bi mogel župnijo versko in prosvetno tako dvigniti, kakor bi kraju pristojalo. Njegovih najboljših namenov niso vsi farani zmeraj razumeli in so to nerazumevanje z gotovim nasprotovanjem dokazovali. Vse to ga je bolelo: bil je veliko bolj občutljiva in mehka narava, kot bi po njegovi navidezno ostru zunanosti kdo sodil. Njegovo blago srce so mogli občutiti tudi vsi oni, ki so bili kdaj gostje njegove hiše. Vsi ti številni znanci in prijatelji ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Počivalj v miru!

Pogreb blagega pokojnika bo v nedeljo, 25. aprila, ob 4 popoldne na Krki.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 21. aprila. Zadnja prireditev Slomškovega prosvetnega društva, ki je bila v nedeljo, 18. IV. v Jeronimski dvorani, nas je — odkrito rečeno — zelo prijetno presenetila. Zopet se je izkazalo, da ima društvo res dobre moči, ker smo videli in slišali več, kot smo pričakovali. Ze prva točka sporeda je osvojila gledalce, da so se morale nekatere pesmi ponoviti. Ko pa je izven programa nastopila gđ. Lavričeva in z globokim občutjem odpela »Nezakonsko mater«, je začelo navdušenje vidoma rasti tako, da je morala lepo narodno pesem, ki jo je zapela s svojim bratom študentom Ivanom, ponavljati! To je dobra pridobitev pevskega odseka in le želimo, da jo zopet kmalu slišimo. Vihar odobravanja pa je raznel naš vsestranski igralec in pevec g. Rupnik s svojim kupletom, zlasti še, ko se je dotaknil družstvenih in drugih zagrebških razmer! — Tudi zadnji del programa »Snubači« je bil prav originalen in z veseljem sprejet. Prav hvaležni smo prirediteljem, ki zaslužijo priznanje in pohvalo. Tudi orkester je mnogo pripomogel k uspehu in razgibal dvorano. Ob koncu so prišli na oder celo sopki nagelnov in drugega cvetja, kar pri nas ni navada.

Prihodnjo nedeljo (25. IV.) popoldne ob 4 pa ima v isti dvorani svojo Prosvetni večer Marijina družba slovenskih deklet. Na sporedu je petje (»Venček narodnih«) in petdejanika »Ljubezen zmaga«. Ker je znano, da se naša dekleta vedno skrbno pripravijo, pričakujemo z veseljem tudi njihovega nastopa.

V četrtek, 15. aprila smo spremenili k zadnjemu počitku na Mirogoj 82-letnega Jakoba Glavino. Pogreba se je udeležilo mnogo Slomškarjev, društveni moški zbor pa mu je lepo zapel pred mrtvačnico in ob grobu. Nai počiva v miru!

V ponedeljek, 19. IV. je predaval v dvorani zagrebške Zbornice za trgovino in industrijo prof. dr. Milan Vidmar iz Ljubljane. Govoril je o »Novi Ameriki in njenem gospodarstvu«. Predavanja se je udeležilo mnogo odličnikov zagrebške družbe. — V četrtek (22. aprila) pa gostuje v tukajšnjem gledališču gđ. Z. Zupevc, Pella bo naslovno vlogo v Donizettijevi operi »Lucija Lammermoorska«. Dirigiral bo 75-letni Nikola Faller, kateremu na čast bo posvečen večer.

Socialisti preprečili sporazum z gradbenim delavstvom

Ljubljana, 23. aprila.

Danes popoldne so se nadaljevala v Delavski zbornici pogajanja med delodajalskimi in delavskimi organizacijami v gradbeni stroki. Vse je kazalo, da bodo ta pogajanja danes zaključena in da bo gradbeno delavstvo končnoveljavno dobilo tako dolgo zaželeno kolektivno pogodbo ter za vse podjetnike in delavce veljavno izboljšanje delavskega položaja. Za končni sporazum sta bili pripravljene obe stranki, tako delodajalska kakor delavska, toda nepričakovano so se današnja pogajanja razbila. Zastopniki socialističnega delavstva so namreč nastopili s popolnoma novimi zahtevami. Le s težavo se je zastopniku inspekcije dela ing. Gorjancu posrečilo, da je dosegel pri organizacijah, naj bi se v tork le enkrat sešle in se pogajale o kolektivni pogodbi.

Socialisti so predvsem zahtevali, naj bi se tudi v Mariboru priznala glede mest pravica prvega draginskega razreda. Postopanje socialistov je zelo čudno, ker se poprej na to niso spomnili, čeprav so delodajalci, kakor tudi inspekcija dela videli v njih zastopnike relativne večine gradbenega delavstva. Očitno je, da so socialisti držali ta mariborski adut do zadnjega, tako da so danes onemogočili sklenitev kolektivne pogodbe. Nasprotno so socialisti v prejšnjih pogajanjih poleg štirih sklenjenih razredov predlagali še petega, češ, da je četrti za nekatere kategorije in kraje previsok. Toda danes so striktno vztrajali pri uvrstitvi Maribora v prvi razred. Tako so razbili že doseženi sporazum, kar gotovo ne bo v prid gradbenemu delavstvu. Mariborsko delavstvo pa tudi ne bo imelo nobene koristi od nastopa socialistov.

Druge organizacije so lojalno pristale na že doseženi sporazum, zlasti ZZD in JSZ. Stališče drugih organizacij je, da je bolje sprejeti manjše zlo, kakor pa doživeti večje. Gradbeno delavstvo ima še eno možnost, to je v tork, da doseže z delodajalci sporazum, ki bo za delavstvo daljnosežnega pomena. Vprašanje je, kako se bodo v tork zadržali socialisti. Samo njihova zasluga bo, če gradbeno delavstvo letos ne bo doseglo kolektivne pogodbe in izboljšanja položaja!

Nelojalna konkurenca med fotografi

Naprošeni smo, da objavimo sledeče pojasnilo: Ni res, da bi postavljali po vseh krajih volune itd. ter tako ovirali drugim delo, res pa je, da so moji ljudje delili reklamne lepake. Pri fotografiranju se nisem nikogar oviral, pač pa meni nagajajo in ovirajo, kjer le morejo. Tudi nisem z ojačevalcem uganjal nelojalno konkurenco, ker doslej še nikoli nisem hodil na birne v rajon kakega drugega fotografa, pač pa so nekateri fotografi že ponovno prišli v moj rajon. Nikdar nisem širil lažnjiva dejstva in nedostojne pesmi, ker sem po ojačevalcu samo razglasil cene in vrsto blaga, ki ga prodajam. Res pa je, da sem se poslužil dostojne reklame z dostojnimi ploščami, katere lahko slišite najmanj dvakrat na teden v radio Ljubljana. Res je tudi, da je moj uslužbenec proti moji volji in proti izrecnemu naročilu, da mora čakati na konec cerkvenih obredov v Višnji gori, predčasno vklopil ojačevalce ter tako motil zaključne cerkvene obrede. Vse to pa se je zgodilo v moji odsotnosti in je to meni samemu nad vse neljubo in žal. Ni pa res, da bi se v tem času igral kake nepravne poulične popevke, ker takih plošč sploh nimam.

Erjavec Janko, fotograf in trgovec s kolesi v Stični.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi, vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josel grenčice«.

notku razgrinjati. Kaj je bil Američanov Washington — to sta nam T. Masaryk in Beneš, ki dela za naš in bodočnost. Nato izvrši promotor svečani čin promocije za velike zasluge in delo ter mu izroči diplomu. Rektor se mu najprej latinski, nato češki zahvali, da je blagovolil sprejeti to čast, in da se je tega čina sam osebno udeležil.

Nato je imel g. predsednik daljši govor, govoril je v lepi slovaščini, da so se vsi čudili. Zahvalil se je vsem za ta dan, omenjal veliki kulturni napredek Slovaške na narodnem, političnem, šolskem in organizacijskem polju, kakor tudi na polju materialne kulture. Pred petimi leti še sam ni mislil, da bo Slovaki ministri predsednik. Bodoča slovaška univerza ima specialno poslanstvo. Značilno je, da je danes dobila z dvema govoroma slovaški značaj — sicer predava le par profesorjev slovaški. Nato se je obrnil na mlado generacijo: Mi smo bili srečni, da smo si samostojnost priborili, vaša naloga je težja, da to samostojnost ohranite. Zato je treba, da delamo skupaj. Čehi so pred vojno gojili češki provincializem — to omenjam zato, ker bi vi sedaj mogli zapasti sodobnemu. Bodite Slovaki, bodite Čehoslovaki, bodite Evropejci! Ne zapirajte se pred svetom, potrebujemo šoroško po svetu razgledanih ljudi.

Popoldne si je v spremstvu gg. ministrov in g. rektorja g. prezident ogledal dijaški kolegij Lafrankoni — državno ustanovo. Upravnik zavoda mu je razjasnil gmotni položaj, zastopniki dijaštva so ga prisrčno pozdravili, mu zagotavljali vdanost in besedo, da bodo šli za njegovim vzorom.

Hitro, prehitro je minilo 20 min., ki jih je prezident prebil med nami. Slovaki iskreno cenijo moža, ki tako ceni njih jezik!

Drobne novice

Koledar

Sobota, dne 24. aprila: Jurij, mučenec; Fidelis Sigm., mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod dr. Karel Mikuš, odvetniški kandidat. Truplo bodo danes ob 3 popoldne prepeljali iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče v škofjo Loko, kjer bo pogreb ob pol 5 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje!

† V Tacnu je od kapi zadet umrl g. Novak Josip, bivši predsednik podzvezne gradbenih delovodij in risarjev v Ljubljani ter odbornik Organizacije praktičnih tehnikov. Odbor Organizacije praktičnih tehnikov poziva vse tovariše, da se udeležijo pogreba pokojnika v nedeljo popoldne ob pol 16 iz Tacna na pokopališče v Smartnem pod Smarno goro. Naj počiva v miru!

† V Podnatu je umrla g. Ivana Solar, roj. Bedenk, trgovka in hišna posestnica. Pogreb bo danes ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Ovsibah. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

† V Prevaljah je umrl po dolgi in mučni bolezni v starosti 72 let Franc Stopar, obče spoštovan in ugleden krščanski mož. Naj mu sveti večna luč!

Kamgarn

Za promenado in šport!
Največja in najlepša izbira
in najsolidnejše cene!

in ševijot

A. Žlender

Vas postreže najbolje!

LJUBLJANA
Mestni trg 22

— Rektor pariške univerze Charlety v Zagrebu. V četrtek popoldne je došel v Zagreb z belgijanskim vlakom rektor pariške univerze gospod Sebastijan Charlety. Na kolodvoru so ga pozdravili francoski konzul ter razni zagrebški odličniki. Gospod Charlety je prišel v Zagreb, da uvrsti s svojim obiskom kulturne zveze med obema državama ter organizira vprašanje dijaških ustanov in dijaške ferijalne prakse.

— Važno za trafikante. Na podlagi obvestila banske uprave od VII/20.577 »Službeni list« št. 89 l. 1936 je zamenjati banovinske kolke najkasneje do 30. aprila 1937. Zamenjava po tem roku bo mogla le na prošnjo, ki jo bo pa treba kolkovati z 10 Din. — Iz pisarne združenja trafikantov.

— Olajšave za potovanja v Nemčijo. Putnik nam sporoča, da je centrala državnih železnic za nemški potniški promet izdala brzojavno obvestilo, da se od 13. maja t. l. vsem inozemcem za potovanja v Nemčiji dovoli 60% popusta na nemških železnih voznih tja in nazaj, ne da bi bil ta popust vezan na pogoj za gotov čas bivanja v Nemčiji. 60% ni popust je sedaj razširjen tudi na doplačila za brzojake. Kakor znano, je bilo dosedaj ta popust vezan na najmanj 7-dnevno bivanje v Nemčiji. Z ozirom na veliko število razstav in prireditve, ki bodo letos v Nemčiji, bo omenjena nova olajšava brez dvoma ugodno vplivala na potniški promet med Jugoslavijo in Nemčijo. Dosedanji predpis, da se morajo pri potovanjih iz Jugoslavije v Nemčijo vozovnice za tja in nazaj nabaviti v enem od domačih potovalnih birojev, ostane tudi za naprej v veljavi. Vse podrobnejše zadevne informacije, kakor tudi nabava potovalnih mark po najugodnejših dnevnih tečajih pri Putniku v Mariboru, Celju in Rogaske Slatini.

— Rojaki iz Cerkna imajo svoj letošnji sestanek na binkoštno nedeljo v gostini »Pri Urbančevu«. Stojice št. 29 pri Ljubljani. Poslužite se železniške nedeljske povratne karte in pridite vsi!

— Putnik prireja dvodnevne izlete od 1. do 2. maja z avtobusom: V Benetke; cena za vožnjo, prehrano, prenočišče ter potni list 395 Din. V Trst: cena za vožnjo in potni list 145 Din. Informacije pri biljetaricah Putnika.

Možje naj bi bili krepki!

Zene hočejo samo krepke može. Delodajalci hočejo močne roke. Studij hoče krepke moči. Sport zahteva močno srce in pljuča. Težki časi? Slabič pade najprej. Tisoč priznanj za mladeniško moč po Biomalzu

BIOMALZ

Poskusna doza Din 1250 v lekarnah.

— Za Binkošti dne 16. maja izlet v Postojnsko jamo s posebnimi vlaki, kateri bodo vozili iz Ljubljane, Jesenic in Maribora. Ker je cena tako nizka, je omogočeno vsakomur, da si ogleda lepo Postojnske jame. Cena vožnje za vstopnino v jamo in s kolektivnim potnim listom znaša iz Ljubljane Din 79.50, iz Maribora Din 131.— in iz Jesenic Din 101.—. Za izletnike, kateri bodo iz Domžal in Kamnika, je preskrbljeno za zvezo in zvečer ob povratku vlaka iz Postojnske jame bodo vozili avtobusi v Domžale in Kamnik. Prijave sprejema Putnik Ljubljana in Maribor ter izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana.

— Vremenska napoved. Evropa: Depresija nad Rusijo ima za posledico oblačno vreme z dežjem na obmejnih Karpatih. Visok pritisk v ostalih krajih. Nad Sredozemskim morjem se je zvedrilo, prav tako na zahodnem delu Balkanskega polotoka. Jugoslavija: Zvedrilo se je na zahodu države. Oblačno z dežjem v ostalih delih kraljevine. Temperatura se je znižala po vsej zemlji. Najnižja je zabeležena v Kalinovniku —1, najvišja pa v Jaši Tomiču +20 stopinj. Napoved za danes: V jugovzhodnem delu dež. Nova zoblacitev v zahodnih krajih, kjer bo tu in tam malo dežja. Temperatura se bo zvišala.

— Za mesec majnik priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeče — nove — šmarnice: Lavtizar, Marijina božja pota — četrta knjiga, vezano Din 35; dr. M. Opeka, Rimske šmarnice — Marija v rimskih svetih Din 15, vezano Din 22; dr. J. Zagar, Marija je moja mati, razširjanje judodelne svetinje — Svetiška pot bl. Karoline La-

boure nevezano Din 16, vezano Din 28; Skuhala Vekoslav, Lepa si, lepa si, Roža Marija — šmarnice, vezano Din 26. Dalje ima Jugoslovanska knjigarna v svoji zalogi še nekaj šmarničnih beril iz prejšnjih let kakor: Lavtizar, Marijina božja pota, tretja knjiga, vezana Din 35, druga knjiga — vezana Din 35; Jerše, Pozdravljena kraljica, vezana Din 20, Jerše, Lavretanske šmarnice, vezane Din 20; Jerše, Znamenje na nebu, vezano Din 20; Bernik, Marija in sveta maša, vezano Din 15; šmarnice arškega župnika, razlaga lavretanskih litanij in življenjepis bl. J. Vianje, vezano Din 15; Krulj, Marija vzor krščanskega življenja, vezano Din 12. Vole, Marija v predpodbah in podobah, vezano Din 20; Stanič, Marijini govori — liturgične šmarnice, vezano Din 25.

Dober jabolčnik

Franc Zangger, Celje

kupujte po ugodni ceni pri

— Izlet v postojnsko jamo v nedeljo 23. maja 1937, to je eno nedeljo po binkošti, priredi združenje žel. uradnikov v Ljubljani. Izleta se lahko udeležijo vsakdo. Odhod iz Ljubljane ob 6.15 ali 10. povratek iz Postojne ob 17.30 ali 20, prihod v Ljubljano ob 19.15 ali 22.08. Stroški Din 50 (otroci 30). Do Rakega se uporabi nedeljske povratne karte. Ogled jame bo razkazan s posebnimi tolmači, ogleda se dve jami, istočasno se bo vozilo tudi s podzemsko motorno železnico. Prijave sprejemajo radi obsežnih priprav čim prej: trgovina Tičar, Ljubljana, Selenburgova ul. Gorec, Tyrseva cesta, Pausch, Wolfova ulica, združenje žel. uradnikov, štev. 43, Kolodvorska ulica, vsak terek in petek od 17. do 18. ure, v Mariboru g. Verhovšek V. gl. kol., v Zagrebu g. Jugočič Matej, direkcija drž. žel., Izrabe to edinstveno priliko, ogledati si podzemsko jamo s posebnimi vodniki. Prospekti na razpolago pri vseh navedenih.

— Zbirka predavanj socialnega tečaja za žene in dekleta. I. del, je izšla. Obsega 12 predavanj in stane 10 Din. Vse tečajnice naj pridejo iskati v pisarno Kolodvorskega misijona, Ljubljana, Masarykova cesta 12. Tudi društvom in posameznikom, ki se za to zanimajo, je knjiga na razpolago istotam. Ker je število naklade omejeno, naj se vsi, ki se za ta predavanja zanimajo, čimprej odzovejo in jih pridejo iskati.

— Plavji pri Prijedoru. Bosenska krajina s svojimi glavnimi kraji, mestom Prijedorom in železnim rudnikom Ljubio, je že dolgo zahtevala, da se v bližnjih Baltinih Barah zgradi plavži, kjer bi toplili rudo siderit in pridobivali iz nje železo. Zlasti delavstvo je zelo zainteresirano za zgradbo plavžev. Ta želja se bo delavstvu uresničila v kratkem, ker bodo pričeli postavljati plavže v pričetku prihodnjega meseca.

— Tri dni ležala mrtva v kopalnici. V Draško-večevi ulici v Zagrebu so sosedje pogrešali neko staro Francozino, po poklicu učiteljico, katere že tri dni ni bilo iz stanovanja. Poklicali so ključavničarja, ki je odprl stanovanje. Pogrešano učiteljico, 84 letno Ludvino Delevaux, doma iz Pariza, so našli mrtvo v kopalnici, kjer je zadelala srčna kap. Starica je ležala v polni kopalni kadi tri dni mrtva.

ITALIJA

abbazia
HOTEL
CRISTALLO

PRVOVRSTEN — PREKRASNA LEGA —
DIREKTNOST NA MORJU

— Smrtna nesreča v Prekmurju. V Prekmurju v vasi Dolič sta kopala vodnjak 59 letni Ivan Bokan in njegov zet Anton Bertalič. Bokan je bil strokovnjak za vodnjake. Ko je Bokan bil že 3 m globoko v ekopnem vodnjaku, je pričel zmerjati svojega zeta, ki je bil na vrhu. Bertalič se je tudi razjezil ter je pričel skakati v svoji togoti in zmerjati Bokana. Pri tem je sprožil z nogo izkopani kup pri vodnjaku. Kup zemlje je zagrmel v vodnjak nazaj ter pokril Bokana, pa tudi Bertalič je padel v vodnjak. Ko so oba odkopali, je bil Bokan že mrtel, Bertalič pa je smrtno nevarno ranjen.

— Kupčije Trogira z zelenjavo. Slavno mesto Trogir v Dalmaciji je živelo poprej od grozdja in vina, ki ga je dobro prodajalo v razne kraje, potem od kulture bolhača, zadnja leta pa se je mesto posvetilo intenzivnemu pridelovanju zelenjave. Samo letos je to mesto izvozilo v inozemstvo zgodnje zelenjave za 5 milijonov dinarjev. Trogirski se pridelali okoli 100 vagonov karfiolov, 20 vagonov graha, prav toliko zelja, paradižnikov, špinatov, belušev in krompirja. Največ tega blaga je šlo v Belgrad, Zagreb, Ljubljano, Split in Šibenik, v inozemstvo pa največ na Češko, nato na Dunaj, na Švedsko in na Norveško. Poleg zelenjave pa mesto prideluje še okoli 50 vagonov bolhača letno. Bolhač je rastlina, iz katere pridelujejo sredstvo proti mrčesu. Trogir torej nikakor ni mrtvo mesto, temveč zna svoje izvrstno podnebje prav dobro izkoristiti.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zagarju, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Ljubljana

V soboto, dne 24. aprila

Gledališče

Drama: Sobota, 24. aprila: »Med štirimi stani«. Red B. — Nedelja, 25. aprila: »Maturas. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Opera: Sobota, 24. aprila: »Plamen«. Red A. — Nedelja, 25. aprila: ob 15: »Pod to goro zeleno«. Izven cene od 20 Din navzdol. Ob 20: »Navihanka«. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Predavanja

Franciškanska prosveta priredi v torek 27. aprila ob 20 skiptično predavanje »Pariz-Lisieux-Lurd«. Predava dr. P. Roman Tominec. Krauske skiptične slike in reproducirana glasba. Rezervirajte vstopnice po 2 Din v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« (franciškanska pasaža).

Pod okriljem Društva slušateljev juridične fakultete predava danes na univerzi ob 18 v predavalnici št. 90 gospod dr. Krivic Rudolf o temi: »Jurist v odvetniški službi«.

Prireditve in zabave

Ali že veste, da stanejo vstopnice za akademijo Podmladka Rdečega križa, ki bo jutri, v nedeljo ob pol 11 popoldne v veliki filharmonični dvorani samo Din 8, 5 in 3 za sedeže, za stojišča pa le Din 2. Dobe se v knjigarni Glasbene Maticice in pol ure pred začetkom prireditve pri blagajni pred dvorano.

Sestanki

Društvo posestnikov novih hiš v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 25. aprila 1937, ob 10 popoldne v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Odbor vabi člane k polnoštevilni udeležbi.

Naše dijaštvo

Drevi ob 6 in jutri ob 10 pevska vaja za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih v nedeljo ob 11. Cim številnejša udeležba zaželjena!

Kino

Kino Kodeljevo: Vojni poročevalec in Evergreen.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Gartus, Moste.

Kaj je z mestno gimnazijo v Ljubljani

Pred dvema letoma je ljubljanski občinski svet sklenil ukiniti mestno gimnazijo. Smatral je, in sicer opravičeno, da je vzdrževanje srednjih šol naloga države in da je to breme za občino odveč. Takoj z naslednjim šolskim letom je ukinit prvi razred, letos tudi drugega razreda ni več. Hotel je državo prisiliti, da bi izpolnila svojo dolžnost.

Toda v našem se je prevaril: razredov danes ni več, breme pa je ostalo nezmanjšano, zakaj država kljub izrečnemu zagotovitvi, kljub vsem prizadevanjem in posredovanju prejšnjega in sedanjega občinskega sveta doslej ni prevzela niti enega profesorja mestne gimnazije in — kakor vse kaže — tega tudi ne namerava. Kam torej s profesorji? Odslužiti jih ne gre, na magistratu pa bi se našlo samo nekaj malega prostora. Če jih mestna občina predčasno upokoji, bo plačevala pokojnine brez vsakega haska. Kaj torej?

Po mojem mnenju (pa to ni samo moje mnenje, ker vem, da jih je veliko, ki so z mano istih misli) bi bila taka rešitev najboljša: Dokler so tu profesorji, jih je treba zaposliti. Zato naj občina prihodnje šolsko leto kar mirno odpre spet prvi razred! Sedanji razredi naj gredo do mature, potem pa naj se obrzi magari samo nižja gimnazija, da se skrijajo izdatki na polovico. Neumno je, da morajo danes naši otroci mimo liceja na Poljane ali na učiteljske. Tudi naš del mesta pod Rožnikom ima pravico do gimnazije. Po pravici povedano, saj ne bi bila mestna nižja gimnazija kar nič odveč, ko je pa danes v Ljubljani nad dva tisoč učenk. (Za višjo se ne ogrevam, saj daje itak samo inteligenčni proletariati) Če je mestna občina z ukinitvijo vsaj toliko dosegla, da je država ustanovila žensko gimnazijo, ji je treba čestitati. Seveda je tudi to treba držati, saj so tako povsod razredi prenapolnjeni. Prosim torej gospode mestne svetnike, naj moj predlog temeljito premislijo in naglo ukredujejo, da ne pojde še eno leto v izpust!

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Nekdo je zapisal: »Najlepša na svetu je nedolžno oko, v katerem se še zrcali sreča izgubljenega raja. Saj je za tem očesom še čista duša, ki ne pozna strasti, ki še ne gazi v grehu.« Leto bi povedal o mladinskem petju, saj je to vriskanje nedolžne otroške duše, polne sveže mladosti, odmev nebeške glasbe. Zato nas ubrani mladinski zbori najbolj ogrejejo. Kdo se še danes ne spominja onih krasnih evharističnih akademij v Unionu, ko je mladina v vsem svojem navdušenju pripravljala pot Kristusu? Trikrat smo popolnoma naplinali veliko antonoko dvorano in poslušali pomladno svežo petje mladih grl. Zbor, ki je tvoril očrje teh prireditev, nastopi jutri ob 8. zvečer v cerkvi sv. Petra, kjer priredi cerkven koncert v korist zgradbi cerkve sv. Terezije D. J. na Kodeljevem. — Program je izbran. Menjavajo se mešani mladinski zbori z moškimi, solosepi z deškimi zbori, in da je spored še bolj pester, nam bo naš priznani mojster prof. Tome na novih orglah zaigral par lepih samostojnih skladb. Vstopnice za koncert se dobe v predprodaji danes še v prodajalnici Ničman, jutri pa ves dan pred cerkvijo sv. Petra in v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem.

1 Ljubljanske srednje šole prirede v torek, 27. aprila, ob treh popoldne na vojaškem vežališču pri Fužinah javno telovadno prireditev spojeno z izletom v naravo. Telovadbe se udeležijo okrog 5000 učencev in učenk in bo vsekakor zanimiva. Zato se vabijo starši, da si pridejo ogledat to prireditev. Pot je zelo lepa in vodi po Zaloški cesti skozi Moste do vežališča, ki leži takoj za Mostami. Prav lepa je tudi pot čez Kodeljevo mimo Božjega groba, čez Fužine mimo Fužinskih slapov na vežališče. Kdor bi se ne hotel vrniti peš, pojde lahko do postaje D. M. v Polju in se vrne z vlakom. Skozi mesto bo spremljala učence vojaška godba, ki bo igrala tudi med prireditvijo. Od postaje električne železnice pri vojaški bolnišnici do vežališča je 30 minut zmerne hoje.

1 Naprošajo se vsi, ki so prejeli pristopnice na običnem zboru JRZ za frančiškanski okraj, da jih čimprej izpolnjene dostavijo v mestno tajništvo v Slomškovi ulici št. 19. — Odbor.

1 Slavnostna predstava »Lojzka«, v kateri proslavlja g. L. Drenovec svoj umetniški jubilej, bo 1. maja. Ker je to predstavlo veliko zanimanje, vlijudno prosimo p. n. občinstvo, da si preskrbi vstopnice v predprodaji pri operni blagajni.

1 Škoda v gozdovih. Mestno poglavarstvo poziva vse gozdne posestnike na omenju mestne občine Ljubljanske, da iztrebijo iz svojih gozdov drevje, ki ga je polomila teža mokrega snega konec meseca marca, s čimer bo moči pravočasno preprečiti pojav in širjenje gozdnih škodljivcev.

1 Preiskava proti prijetim vlomilem. Poročali smo o odkritem skrivališču vlomilkega blaga v Mestnem logu. Preiskava proti-štirim vlomilem pa se čimdalje bolj širi. Vedno znova se pojavljajo stranke, ki domnevajo, da so jih ti vlomilci okradli. Tako se je včeraj zgledala neka gospa iz Groharjeve ulice na Mirju, ki je povedala, da so vlomilci odnesli nekaj perila ter je med zaplenjenim blagom res spoznala pogrešano žensko srajco, vse boljše blago pa so vlomilci že razpečali. Policija še vedno ne ve, čigava je zaplenjena suknja iz grobe sivo-rjave blaga s pobarvanim ovčjim krznom okoli vratu. Prav tako pa ne ve policija še za drugo blago, za katero išče lastnike.

1 Velik vlom v Orlovi ulici. V stanovanje kleparja Ivana Borštnika v Orlovi ulici 17 je tle dni vlomil neznan tat ukradel okoli 3000 Din gotovine in več zlatnine, tako da trpi Borštnik okoli 4000 Din škode. Tatvine je sumljiv neki močan

moški, ki se je klatil popoldne okoli te hiše, star okoli 30 let.

1 Tehnice krađeje. Nova specialiteta ljubljanskih tatov so tehnice, ki jih tatovi najbrž prav lahko spravijo v denar. Mesarju Francu Volkarju je bila na trgu te dni ukradena 1500 Din vredna emajlirana tehnična znamke »Krupps«. Francu Bukovu na Tyrševi cesti pa je bila ukradena vodna tehnična znamke »Kunde Dresden«. V prejšnjih dnevih pa je bilo prijavljenih še več slilnih tatvin.

1 Bufet »Rioc« postreže z najokusnejšo črno in belo kavo. Skodelica Din 2.—.

1 Surov napad na Galjevič. Ljubljanska bolnišnica je sprejela 24-letnega mehanika Ivana Markoviča z Galjevice 76. Tega je predsinočnjim na Galjevič nekdo surovo napadel ter ga z nožem zabodel pod levo ulevo.

Maribor

m Ban dr. Natlačen v Mariboru. Kakor smo poročali že v včerajšnjem »Slovenec«, je prišel v četrtek v Maribor ban dr. Natlačen v spremstvu načelnika tehničnega oddelka banske uprave ing. Skaberneta. Gosp. ban se je podal v četrtek najprej v Svečino na tamošnje banovinsko posestvo. Ogledal si je gospodinjstvo šolo in adaptacijska dela na svečinskem gradu. Zvečer se je gosp. ban vrnil v Maribor, kjer se je ustavil in prenočil v hotelu Orel. V lovski sobi Orla je imel sestanek s predstavniki Maribora. Včeraj popoldne je gosp. ban obiskal banovinske ustanove v Mariboru in sicer je bil v vinarski in sadjarski šoli, v gozdarski šoli, v bolnišnici, popoldne pa je bil v banovinski trsnici v Pekrah. Načelnik gradbenega oddelka ing. Skaberna je popoldne inspicial del pri modernizaciji državne ceste v St. Ilju. Zvečer se je gosp. ban s svojim spremstvom zopet vrnil v Ljubljano.

m Interna proslava desetletnice državne trgovske akademije bo danes popoldne ob 11 v prostorih trg. akademije na Zrinjskem trgu. Ob tej priliki bo razdeljenih med dijake akademije, ki so tekmovali in obdelali razpisane teme, 11 denarnih nagrad.

m Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico javlja vsem Marijinim častilem, da priredi dne 3. in 4. julija veliko romanje na Brezje. Romanja se lahko udeležijo tudi nečlani. Vožnja bo polovična. Prijave za udeležbo pa se sprejemajo že sedaj in sicer pri predsednici gospe Katarini Bauman, Tržaška cesta 2 ali pa v društveni pisarni, Slomškov trg 20 vsako sredo in souoto od 8 do 10. — Odbor.

m DKA. Jutri imamo svoj prvi izlet, kakor dogovorjeno. Odhajamo z jutranjim vlakom ob 5.44 z glavnega kolodvora. Sentlavenški kroček DKA je obveščen. Na svidenje na glavnem ozir. koroškem kolodvoru. — DKA.

m Mariborske družine, ki bi bile v dnevi 1. in 2. maja pripravljene proti odškodnini sprejeti na prenočišče dekleta, ki se bodo udeležila prosvetnega tečaja na Betnavi, naj bi se prijavile do torka v tajništvo Prosvetne zveze, Aleksandrova 6.

m Umrla je v Gosposki ulici 49 vdova po odvetniku gospa Jelica Kukovec, stara 49 let. Naj počiva v miru!

m Absolutni delovodskih šol iz Maribora in okolice. Sestanek članov Organizacije praktičnih tehnikov in ostalih tovarišev absolventov bo jutri ob 9 popoldne v pisarni Obrtniških združenj, Vetrinjska ulica 11/1. desno. Obravnavale se bodo skupne zadeve, ki se tičejo vseh tovarišev, zato je v interesu vsakega, da se udeležijo sestanka.

m 15 letni fant streljal na očeta. Ko se je vračal zjutraj posestnik in kinooperator Franc F. iz Desjaka od vlaka proti domu v Zerovince ter ga je vodila pot skozi gozd, je naenkrat počil iz kakih 30 korakov oddaljenega grmovja strel in krogla mu je svistnila tik mimo ušesa. F. je takoj po strelu naglo zbežal, ni pa vedel, kdo je nanj streljal. Zagoneten napad se je pojasnil na orožniški postaji, kamor je kmalu nato prišel 15 letni sin posestnika F. s karabinko v roki ter je orožnikom priznal, da je oddal na svojega očeta strel iz puške v namenu, da ga ubije. Vzrok fantovskega dejanja so družinske razmere.

m Okorela vlomilska narava. Policija je aretirala nedavno izpuščenega kaznjenca Franca Homca, ki se je brez posla klatil po mestu. Ugotovili so, da je vlomil dne 17. marca pri posestniku Jakovu Potisku v Spod. Jablanah pri Cirkovcih ter odnesel 1720 Din gotovine. Homec je vlomil tudi v mestno študijsko knjižnico ter je odnesel iz miznice 250 Din gotovine. Najbrže ima na vesti tudi druge vlope, katerih dosedaj še ni hotel priznati.

Mariborsko gledališče

Sobota, 24. aprila ob 20: Dolarška princesa. Premiera. Nedelja, 25. aprila ob 15: Punčke žuce. Otroška predstava. Prireditelj »Zenskega društva«. Ob 20: »DR«. Znižane cene.

Celje

c Stavbna zadruga državnih uslužbencev v Celju je imela svoj redni letni občni zbor. Iz poročil upravnega in nadzornega odbora posnemamo, da je zadruga od začetka poslovanja do sedaj zgradila tri družinske hiše skupaj z 12 stanovanji; 26 članom je pripomogla do zidanja lastnih domov. Zadruga je štela konec leta 1936 79 članov, ki so imeli 37.290 Din vplačanih deležev. Deleži so po 500 Din. Bilanca izkazuje 48.429 Din čistega dobička, ki se po pravih razdeli v razne sklade. 300 Din se je namenilo dijaški kuhinji v Celju, 300 Din pa Protituberkulozni ligi. Rezervni skladi znašajo po razdelitvi omenjenega čistega dobička 239.722.65 Din. Pri volitvah so bili ponovno izvoljeni stari člani upravnega in nadzornega odbora. Slavnostna zadruga je pri tej priliki obhajala 25 letnico svojega obstoja.

c Nedeljski sport. V nedeljo ob 16, se bosta za točke v finalnem tekmovalju borila na Glaziji domača rivala SK Celje in SK Olimp, Sodil bo gosp. Lukežič iz Ljubljane. Ob 14.30 bo islotam prvenstvena tekma med mladčinama Atletikov in Celja.

c Seja mestne občine celjske bo v petek, dne 30. aprila v sejni dvorani. Na dnevnem redu so poročila odborov.

c V celjski javni bolnišnici je umrl 60 letni delavec iz Spodnje Hudinje. N. v. m. p.

c Krekova cesta. Med najslabše upravljane ceste spada golovo Krekova, prej Ljubljanska cesta. To bridko obetljivo pasanti, ki jih vodi tja pot, kajti hodnik je že po vsakem rahlem dežju razmečkan, za hojo ekoraj neuporaben, dočim je cesta sama, ki je za spoznanje boljše, rezervirana za vozila, ki z veliko brezobzirnostjo mečejo blato v pešce. Vsi pasanti, predvsem pa prebivalci Babnega, Ložnice in Medloga, prosijo pristojne faktorje, da odpomorejo temu zlu.

c Absolventi delovodskih šol iz Celja in okolice. Sestanek članov Organizacije praktičnih tehnikov in ostalih tovarišev absolventov bo danes ob 20. zvečer v gostini »Branibor« na Kralja Petra cesti. Obravnavale se bodo skupne zadeve, ki se tičejo vseh tovarišev, zato je v interesu vsakega, da se udeležijo sestanka.

c Kino Metropol. Dnes ob 16.15. 20.30 »Alahov vrt«, film v naravnih barvah, ob 18.15 »Upornikova hiša« (Shirley Temple).

Po kakšnem ključu?

V letnem poročilu Narodne banke za leto 1936 čitamo na strani 50, da je Narodna banka dajala svoje prispevke za veleselje v Ljubljani in Zagrebu. Nadalje je banka sklenila dati za belgradski veleselje 500.000 Din; za veleselje za se šele gradi in do pred kratki ni imel niti prostora, na katerem bi stal, da ni dala zemljišča belgradska občina.

Ko smo to čitali, smo se tudi informirali, koliko je doslej dala Narodna banka podpore ljubljanskemu veleselju, ki ne prireja samo gospodarskih razstav, ampak skrbi tudi za kulturne razstave. Lani je dobil veleselje za lesno razstavo podpore: 5000 Din, še enkrat prej pa za neko drugo razstavo tudi 5000 Din. To je vse.

Danes čitamo v zagrebških listih, da je Narodna banka nakazala zagrebškemu veleselju 100.000 Din podpore, kar je najbrže v zvezi z obiskom g. Andrije Radovića, vplivne osebe v Narodni banki, na zagrebškem sejmu. Zvedeli pa smo tudi, da je ljubljanski veleselje danes dobil od Narodne banke podporo 25.000 Din.

Torej: Belgrad 500.000 Din, Zagreb 100.000 di-

narjev, Ljubljana pa 25.000 Din. Te številke so preveč nesorazmerne in vzbujajo kritiko. Kdor pozna dolgoletno plodono delovanje ljubljanskega veleselja, o katerem so se vsi morodajni faktorji dovoljkrat in javno izrazili, kdor pozna njegov pomen za gospodarstvo vse države, kdor pozna tudi številne kulturne prireditve na njem, ve, da je vsota 25.000 Din odločno premajhna, če hoče Narodna banka z njo pomagati pri prirejanju gospodarskih in kulturnih razstav v Ljubljani. Še bolj nesorazmerno majhna pa se nam zdi vsota, če jo smatramo kot pravičen delež Ljubljane in Slovenije pri podpori, ki jo daje Narodna banka za prirejanje razstav. Vemo, da hoče Narodna banka pomagati bolj belgradskemu veleselju, ker se šele gradi, preveč očitno pa je nesorazmerje med Ljubljano in Zagrebom. Nisimo nevoščilivi nikomur, toda omalovaževanja ne trpimo. Posebno si tega omalovaževanja ne sme privoščiti taka institucija kot je Narodna banka, ki je vendar banka za vso državo. Smatramo, da je dolžnost Narodne banke, da ta svoj korak popravi, ker je vzbudila z njim upravičeno nazadovanje vsega slovenskega gospodarstva, ki se čuti s to gesto zapostavljeno.

Bilanca Drž. hip. banke

Objavljena je bilanca Drž. hipot. banke za 31. marec, ki kaže te postavke (v milij. din, v oklepajih bilanca za 28. februar).

Aktiva: gotovina in blag, zapiski Narodne banke 669.85 (635.36); posojila: hipotekarna 2.047.1 (2.054.3), na dohodke in doklade 1024.1 (984.4), vodnim zadrugam 75.8 (75.8), menično hipotekarna 104.0 (104.4), domače menice 55.2 (56.9), lombardna 141.7 (148.0); tek. račun fin. ministrstva 531.9 (567.6), razni tek. računi 319.5 (281.5), vredn. papirji 333.94 (315.25), ctekti rez. sklada 199.4 (194.44), efekti sklada za amortizacijo bančnih zgradb 10.25 (10.25); nepremičnine 221.45 (222.7), razna aktiva 88.1 (85.7), bilanca vsota 5.822.35 (5.738.2).

Pasiva: samostojni skladi 445.7 (451.29), fondi in glavnice javnih ustanov 1.728.34 (1.664.77), hran. vloge 1.262.3 (1245.5), vloge v tek. računih 525.5 (479.7), tek. račun fin. ministrstva 77.2 (104.8), zastavni listi in obveznice v obliki 755.4 (756.9), predujmi tujih bank 98.6 (109.6), rez. sklad 180.9 (170.57), amort. sklad 51.5 (51.2), razna pasiva 328.9 (317.9).

Tuja sredstva banke v obliki vlog in tekočih računov so zopet narasla, zmanjšala pa so se inozemska tuja sredstva. Dotok je porabila banka za povečanje svoje likvidnosti in nova komunalna posojila. Ta posojila so presegla prvo milijardo dinarjev.

Bilance

Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice. Poročali smo že o obnem zboru Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice dne 10. aprila 1937, ki je dobil zaključne račune za 1936 in 1935. Iz poslovnih poročil zavoda za zadnja leta posnemamo te podatke: Na podlagi odloka o odobreni zaščiti je zavod sestavil za 1935 prečiščeno bilanco. Med aktivni je izvedena valorizacija nepremičnin, ki so bile za 1934 izkazane s 4.9, za 1935 pa s 13.8 milij. Din. Tudi dolžniki so bili rigorozno ocenjeni in so izkazani za 1935 s 154.55, za 1934 pa s 188.74 milij. Seveda je zmanjšanje tudi v zvezi z odplačili dolžnikov samih. Med pasivi so bili porabljeni za odpise rezervni skladi, ki so znašali leta 1934 6.24 milij., za leto 1935 pa je izkazan le še poseben rezervni sklad s 0.4 milij. Din. Vloge zavoda so se od 1931, ko so dosegle višek z 242.5 milij., zmanjšale do 1934 na 179.25 milij., 1935 pa na 160.0 milij. Zavod je od začetka zaščite do obnove zbora izplačal v gotovini nad 18 milij. Din največ vlagatelj, nato za davke in zmanjšal svoje reeskontne obveznosti. Te so bile izkazane 1934 z 9.8 milij., na koncu 1935 so se zmanjšale na 9.3, letos pa že na 7.5 milij. Din. Čisti dobiček za 1934 je izkazan z 0.112, za 1935 pa 0.053 milij. Din. Odpisov je bilo izvedenih 1935 24.6 milij. Din. V novem poslovanju je izkazal zavod za 1935 že 0.8 milij. novih vlog, kar se je pa v letu 1936 in 1937 še povečalo. Vrednostni papirji so bili za 1935 izkazani z 2.8 (1934 5.2) milij. Din.

Jugoslovanska banka v Zagrebu. Vloge na knjižice so se zmanjšale od 99.85 na 94.3, dočim so v tekočih računih narasle od 61.87 na 84.1 milij. Upniki so se znižali od 238.3 na 223.1 milij. Med aktivni so gotovina in naložbe narasli od 43.9 na 50.65, menični portfelj se je znižal od 58.5 na 50.0, dočim so dolžniki narasli od 309.4 na 310.25 milij. Čisti dobiček znaša 0.56 (0.76) milij. brez prenosa, skupno s prenosom pa 2.03 (1.47) milij. din. Bilanca vsota 494.5 (491.7) milij.

Kemika, d. d. za kemično in farmacevtsko industrijo v Zagrebu. Glavnica 1.5, čisti dobiček 0.73, bil. vsota 6.37 milij. din.

Italijansko gospodarstvo v številkah

S pričetkom sankcij v jeseni leta 1935 so postali statistični podatki o italijanskem gospodarstvu kaj skopi. To je bilo v zvezi z naravnost vojnim stanjem, v katerem se je nahajalo tedaj italijansko gospodarstvo. Ko pa so bile lani sankcije ukinitve, je tudi v tem oziru nastopil preobrat v mišljenju in tako dobivamo sedaj vedno več podatkov. Sicer doba 1935 in 1936 ni popolnoma izpopolnjena, vendar je pričakovati, da bomo v prihodnjih objavah dobili vse, kar je potrebno, da se napravijo popolna slika italijanskega gospodarstva za časa sankcij. Vendar pa je že v dosedanjih objavah toliko gradiva, da ga je treba nekoliko izpreči, da se dobi vsaj delna slika italijanskega gospodarstva v novem času.

Letina 1936

Letina 1936 je bila slabša kot leta 1935. Tako je meta pšenica na 5.13 (5.0) milij. ha 61.04 milij. met. stotov let 1936 napram 76.96 milij. stotom let 1935. Pridelek rži se je zmanjšal od 1.6 na 1.3, ječmena od 2.04 na 1.93, ovsu od 5.2 na 4.8, rži od 7.35 na 6.9 milij. stotov. Povečal pa se je pridelek koruze od 24.96 na 30.45 milij., nadalje fižola, sladkorne pese, konoplje od 0.66 na 0.8 milij. met. stotov, lanu bombaža od 0.835 na 19.236 met. stotov; krompirja itd. Tudi pridelek krmil je bil boljši. Pridelek vina se je zmanjšal od 67 na 22.65 milij. stotov.

Industrijska proizvodnja

V naslednjem podajamo eliko rudarske in toplotniške produkcije v letu 1936 (v oklepajih podatki za 1935): železo 747 (626), jeklo 2.025 (2.209), avinec 37 (36), cink 27 (235), piriti 865 (786), marmor 266 (303), asfaltni kamen 253 (184).

Produkcija nekaterih industrijskih izdelkov je bila naslednja: žveplo 328 (307), cementni kamen 3.056 (3.291), cement 3.859 (4.196), naravna avila 3 (3), umetna avila 92 (72), papir in karton 427 (497) tisoč ton, pivo 457 (401) tisoč hl, sladkor 23.53 (21.71) milij. met. stotov itd.

Konzum bombaža je znašal leta 1934-1935 787.874 bal. leta 1935-1936 pa 604.822 bal. Število vreten v bombažni industriji se je zmanjšalo od 31. januarja 1935 do 31. julija 1936 od 5.476.736 na 5.442.546. Povprečna zaposlenost bombažne industrije je bila 1935: predilnice 84.4, tkalnice 100.7, 1936 pa je padla na 84.6, odn. 92%, pri volneni industriji se je zmanjšala zaposlenost predilne industrije od 85.1 na 58.2, tkalne pa od 72.6 na 80 odstotkov. V manjši meri se je zmanjšala tudi zaposlenost industrije lanu in konoplje ter jute in evile, razen umetne evile. Gradbeni delavnosti je bila 1936 znatno slabša. Zgrajeno je bilo 20.940 stanovanj, leta 1935 pa 43.723 (statistika je za 17 glavnih mest).

Mezde industrijskega delavstva so padale do začetka leta 1935, tedaj so dosegle najnižje stanje z 81 v januarju (1930-100), od tedaj naprej pa so narasle in so dosegle avgusta 1936 že 91.50. — Mezde kmetijskega delavstva pa so še dalje časa na višini okoli tri četrtine mezd iz leta 1930.

Cene v veletrgovini so znašale povprečno leta 1932 69.6, 1933 63.4, 1934 62.0, 1935 68.2 in 1936 76.4 (podlaga so cene leta 1938 kot 100).

v januarju na 79.0 v decembru. V februarju se je indeks celo povzpela na 80.9. Indeks življenjskih stroškov je narasel od januarja do decembra 1936 od 82.05 na 95.98, februarja 1937 pa na 86.90.

Zunanja trgovina

Od jeseni leta 1935, ko so stopile v veljavo sankcije, podatki o italijanski zunanji trgovini niso bili objavljeni. Sedaj so objavljeni ter je iz njih razvidno, da je uvoz v jeseni leta 1935 znatno narasel in dosegel svoj višek novembra s 752.06 milij. lir, nato pa je padel do julija 1936 na 391.2 milij. lir, do decembra je narasel zopet na 766, januarja na 892.9, februarja na 921.96 milij. lir. Izvoz je dosegel najnižje stanje januarja 1936 278 milij. lir, do decembra 1936 je narasel na 833.35, januarja 1937 je znašal 661.5, februarja 773.8 milij. lir. Skupno je dosegel italijanski uvoz leta 1935 7789.96, 1936 6002.0, izvoz pa 1935 5238.24, 1936 5458.5 milij. lir.

Po italijanski statistiki je bila naša trgovinska bilanca z Italijo naslednja v milijonih lir:

	Uvoz iz Jugoslavije	izvoz iz Jugoslavije
1935	197.0	101.0
1936	68.3	17.6
januarja 1937	17.9	17.6
februarja 1937	14.6	24.5

V prvih dveh mesecih 1937 so bili najvažnejši predmeti, katere je Italija izvažala k nam: riž 6271 ton, pomaranče in mandarine 9719 stotov, bombažne tkanine 1468 stotov, umetna svila 153.293 kg. Uvažala pa je Italija od nas: žito 19.262 ton, premož 7397 ton, navadni stavbni les 24.320 ton itd.

Vloge

Vloge pri poštini hranilnicah so se sicer od 1934 na 1935 zmanjšale od 20.294.6 na 19.832.2, leta 1936 pa so se zopet povečale na 21.290.7 milij. lir. Podobno je šel razvoj pri hranilnicah, kjer so vloge leta 1935 padle od 18.726.7 na 17.447, lani pa so se zopet dvignile na 18.619.4 milij. lir. Vloge pri drugih zavodih (trgovske banke, zadrugne banke, regionalne banke) so znašale 1935 9095.8 milij., leta 1936 pa 11.743.5 milij. lir.

Delniški družbi je bilo v Italiji na koncu leta 1934 18.735 z glavnico 44.319.6 milij. lir, leta 1935 19.228 z glavnico 44.095.1 milij. in 1935 19.353 z glavnico 44.805.4 milij. lir.

Opilij v naši državi. Proizvodnja makovega semena je postala zadnja leta zelo važen faktor v gospodarstvu vrdarske banovine. Lani je znašala z makom kultivirana površina 7000 ha, produkcija pa 68.000 kg, letos pa je površina narasla na 8460 ha.

Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru priredi 12. in 13. junija letos v Slov. Bistrici vinarski kongres in bo tam tudi redni letni občni zbor društva.

Zadruga za zavarovanje živine na Hrvaškem si snujejo svojo zvezo. Ustanovni občni zbor te zveze bo 9. maja v Zagrebu.

Fuzija primorskih elektrarn. V Trstu je bila sklenjena fuzija dveh primorskih elektrarniških družb: Società Elettrica della Venezia Giulia — glavnica 42 milij. lir, bilanca vsota 84.7 milij. lir, čisti dobiček 3.4 milij. — in Officine Elettriche dell'Isonzo — glavnica 12 milij. lir, bilanca vsota 32.9 milij., čisti dobiček za 1936 0.85 milij. lir. — To zadnje družbo prevzame prva družba, ki je že itak imela od sto tisoč delnic soških elektrarn 99.970 komadov in je bilo v drugih rokah le 30 komadov.

Romunija in inozemski kapital. Iz Bukarešte poročajo, da vedno bolj narašča število inozemskih ustanov in da je zaradi tega bukarške trgovinske zbornice sklenila, da ustavi registriranje inozemskih tvrdk, dokler ne pride do zakonite ureditve tega vprašanja. V Bukarešti sami je bilo doslej registriranih 2.100 inozemskih tvrdk.

Največji producent umetne svile — Japonska. Japonska je bila lani največji producent umetne svile na svetu. Prekosila je celo severoameriške Zedinjene države. Japonska produkcija pa še nadalje najhitreje narašča in je Japonska producirala v februarju za 25.58 milij. angleških funtov (lani februarja 18.51 milij.).

Borza

Dne 23. aprila.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 den., v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okrepil na 7.98—8.08, v Zagrebu na 7.9850—8.0850, v Belgradu na 7.9622—8.0622.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.15—31.85, v Belgradu 31.40—32.10.

Italijanske lire so nudili v Zagrebu in Belgradu po 2.25.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.05—12.25, v Zagrebu pa so se malo okrepili na 12.0750 do 12.2750, za sredo in konec julija so beležili 12.27 den. V Belgradu so beležili 12.0312—12.312.

Oglas in registr. pod št. 1675 od 17. XII. 1934.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2,648.987 Din, v Belgradu 6,689.000 Din. Efektivni promet je bil v Zagrebu srednji, v Belgradu je dosegel 1 milijon 397.000 Din.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 hl. gold.	2385.66—2400.26
Berlin 100 mark	1750.02—1763.90
Bruselj 100 belg.	735.45—740.51
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.27—216.84
Newyork 100 dolarjev	4324.75—4361.07
Pariz 100 frankov	193.27—194.71
Praga 100 kron	151.93—153.04
Trst 100 lir	228.70—231.78

Zürich, Belgrad 10, Pariz 19.41, London 21.5875, Newyork 437.23, Bruselj 73.85, Milan 32.025, Amsterdam 239.40, Berlin 175.70, Dunaj 80.20 (81.80), Stockholm 111.175, Oslo 108.425, Kopenhagen 96.35, Praga 15.25, Varšava 83.10, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.54, Buenos-Aires 133.125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 88—88.50, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 408—410, begl. obv. 75—77, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Bler. pos. 95—96, 7% Bler. pos. 86—87, 7% pos. DHB 99—100, Trboveljska 250—260.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 88.25 do 88.50, agrarji 52.75—53, vojna šk. promptna 409.75 do 411 (411), 5. 408.50 den., 6. 408 den., begl. obv. 76.25 den., dalm. agrarji 74.25—74.75, 4% sev. agr. 52 den., 8% Bler. pos. 95.75—96, 7% Bler. pos. 87 do 87.50, Delnice: Narodna banka 7.250—7.400, Priv. agrarna banka 196.50—197 (196) Trboveljska 252—280, Gutmann 60—65, Isis osv. livarna 175—185, Osj. sladk. tov. 165—150, Dubrovačka 350—370, Jad. plov. 400 den., Oceania 280—310 (300).

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 88.50 bl., agrarji 53 den., vojna škoda promptna 409.75—410 (410), 5. 409—411, 6. 408.50—409.50 (409), begl. obv. 76.75—77 (76.75), dalm. agrarji 74.75—75 (74.75), 8% Bler. pos. 95.75—96.50, 7% Bler. pos. 87—87.50, 7% pos. DHB 99.50—100, — Delnice: Narodna banka 7.230—7.260, Priv. agr. banka 197—198.50.

Dunaj, 23. aprila. Tendence je bila danes neenotna. Izpremembe tečajev pa so se gibale v ozkih mejah. Beležili so: Donavskosavskoajdranske obligacije 64.90, stavbne srečke iz l. 1926 17.85; delnice: Länderbank 89, Narodna banka 163.50, Steg 29.35, Staveag 30.60, Magnesit 100.75, Trboveljska 30.85, Alpine 49.70, Rima Murany 99, Steyer-Daimler-Puch 218.75, Leykam 68.50, Semperit 59.45.

Žitni trg

Novi Sad. Otrobi: bč., srem., ban. 88—92. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet velik.

Sombor. Pšenica: bč., okolica Sombor, srem., sl., ban. 169—171, gornje bč. 171—173, gornje ban. 171—173, bč. ladaja Begej 176—178, bč., ban. potiska šlep 176—178. — Oves: bč., srem., slav. 100—102. — Rr: bč. 143—145. — Ječmen: bč., srem. 63—64 kg 118—120, bč. spomladni 76—68 kg 125—127.50, bar. spom. 67—68 kg 127.50—130. — Koruza: bč., gar. kval. 92—94, srem. garant. kval. 93—95, bč. bela 22 95—97. — Moka: bč. 0g Ogg 260—270, 240—250, 220—240, 200—210, 170—180, 112.50—115. — Otrobi: bč., srem. 90—92. — Fižol: bč. beli 230—240. Tendence stalna. Promet 29 vag.

Živina

Zivinski in svinjski sejem v Ptuju dne 20. in 21. aprila t. l. Prvi dan je bilo prignanih 57 volov, 185 krav, 11 bikov, 13 juncev, 49 telic, 3 teleta, 3 konj, 6 žrebcev, skupaj 358 glav. Prodanih je bilo: 20 volov, 109 krav, 6 bikov, 29 telic, 2 teleti, 11 konj, 4 žrebca, skupaj 181 glav. Cene so bile sledeče: pri volih 4—5 Din, pri kravah 2—4.25 Din, pri bikih 3.50—5 Din, pri telicah 3.75—4.80 Din, pri teletih 4—5 Din, vse za kilogram žive teže. Konji so se prodajali po 400—3.800 Din eden, žrebca po 1100—2000 Din eno. — Drugi dan je bilo prignanih 81 svinj, prascev 119, skupaj 200 rilev, prodalo pa se je 78 komadov. Cene so bile sledeče: prasci od 6—12 tednov stari po 100 do 160 Din komad, pršutarji 6—6.50 Din za kg žive teže, debele svinje po 7 Din za kg žive teže, plemenske svinje pa po 5.75—6 Din za kg žive teže.

Kulturni obzornik

Obisk pri lutkah

OBISK PRI LUTKAH

Pred leti se je v Ljubljani pogosto kaj čulo o lutkah in lutkovnih gledališčih, nemara da jih je bilo troje, morda pa tudi več. Polagoma je umrlo eno za drugim in lutke so zdaj pozabljene; tisti kos tradicije, ki so si ga že pridobile, se tisti kos je šel.

Vendar če nanje pozabijo razna društva in korporacije, ni nič čudnega; čudno bi bilo le, če bi jih pustili v nemar, ki so imeli njih umetniško usodo na skrbi. Pa ti jih niso pozabili. Sicer: koliko jih je, da govorimo v množini? Ali ni samo eden? Bo že res, da samo eden, Milan Klemenčič.

Iz mojega stanovanja je napravil teater. Pod vratmi iz ene sobe, v drugo stoji od je lepo ograjenim predprostorom, ogrnjen z temnozelenkastimi plišastimi zavesami; auditorij — to je menda sprejemna soba, garderobe lutk, delavnice za oder in sploh vse, kar spada k temu, pa je nameščeno v delovni sobi g. Klemenčiča. Miniature prostor za miniaturne lutke. Višina figur znaša, če se preveč ne motim, kakih 10—15 cm, ampak rajši samo 10. Te marionete dajejo sedaj predstave — samo za povabljenec, vstopnine ni, pričetek ob 20% — sploh vse tako kot v gledališču; na repertoarju je Franca Poccija »Sovji grad« v prostem prevodu M. Jarca s prologom M. A. Debeljaka.

V predstavi je skritega mnogo truda in mnogo žrtve. Kaj vse ne stane ta stvar direktorja in intendantnega teatra, g. Milana Klemenčiča! 14 dni so trajale samo kušnje, pri katerih so mu pomagali požrtvovalno njegovi nevidni sodelavci. Ampak mora biti že možen razlog, da se je enako kakor

dunajčan R. Teschner tudi naš Klemenčič umaknil s svojim ansamblom v intimno okolje lastnega stanovanja, kjer je vse tako, kakor si avtor tak teater zamislija in kjer ni nikakega motečega elementa: Teater miniaturni in miniaturna teatra.

Ravno v tem leži poglavitna dražest teh predstav. Nič nepoštenega nikjer, obenem pa ona svoboda, ki si lahko da v marsičem pravilnega izraza. Prav za prav realizem, ampak vendarle vse vsak hip polno poezije. Dimenzija sama je za to najboljša garancija. To je sploh najbolj miniaturna oblika in vsaka večja lutka je sprito tega že skoro naveden teater. Umetnost najmanjših oblik je to. Poseben omembe sta vredni scena in dekoracija. Zastor očarljiv, poccijevski, v scenarii močan, izkultiviran čut za miniaturo in časovnolokalno barvo, za perspektivo takega malega sveta in za fantazijo. Resnično smo pomaknjeni za eno stoletje nazaj, začarani in človek zapuška ta intimni in najmanjši teater s hvalačnostjo do njegovega intendantna in pomočnikov, ki vrše skrito, ampak zato nič manj zaslužno kulturno delo.

Koroške narodne pripovedke

(1. zvezek. Zbral Vinko Möderndorfer. Mohorjeva knjižnica 90.)

Pred kratkim je izšla knjižica, ki obsega skoraj 70 strani in vsebuje zapise narodnih pripovedk iz Mežice in ostalih bližnjih krajev. Zapisoval jih je Vinko Möderndorfer po pripovedovanju starejših ljudi in mnogi od njih so jih slišali od svojih prednikov. Vse te pripovedke so dragoceno narodno blago s področja koroške Slovenije ter zrcalijo v sebi ljudska naziranja in modrost, posebno pa razlago za razne pojave v svetu in življenju naokrog.

Ustvarila jih je živa fantazija, ki jo premore ljudstvo v svoji preprostosti in življenjski zrelosti ter so tako najbolj verna podoba razmer in okolja, v katerem živi narod. Takšne pripovedke so imele v svojem jedru usledne dolgoletnega življenjskega izkustva in vse značilnosti narodnega mišljenja glede orientacije v svetu. Vse velike in drobne skrbi, upanja in bojazni se prebijejo do slikovitega izraza v narodni pripovedki. Zato so pripovedke najboljše kazipot k spoznanju in razumevanju ljudi, njihovega duševnega sveta in zunanjih pogojev življenja. Ob enem so trdna in zanesljiva pričra narodne posebnosti in svojskosti. Vinko Möderndorfer je nabral te koroške pripovedke v letih 1920 in 1924 ter jih je razporedil v tri dele pod skupnimi naslovi Živali, Rastline ter Kristus in ljudje. Takšna zunanja sistematika ne dela težav, čeprav se v tretjem delu ne da vse spraviti v sklad v skupnim poimenovanjem. Obsežne in skrbno sestavljene so opombe, ki za vsako pripovedko navajajo ime in kraj ter tako določajo onega, ki jih je avtorju pripovedoval. Poleg tega navaja in razlaga Möderndorfer narodna verovanja in običaje ter tako sleherni pripovedko osvetli po miselnem kompleksu, iz katerega je izšla. Knjižico je primerno in spretno ilustriral Franjo Stipčiček.

Kronanje angleškega kralja se bliža

London se pripravlja

Zdaj gre zares. Od davi — tako piše london-ski poročevalec nekega nemškega lista — stoji na drugi strani ceste visok, s škrlatistim suknom ovit in z zlatim gumbom opremljen drog. In če pogledam skozi okno, vidim kar dolg drevedov samih takih drogov za zastave. Zdaj se tudi predmestja pripravljajo na kronanje, a že pred meseci so v parku Hyde, v Mallu, v Westminsteru postavili lesene stavbe za gledalce. Dogodi se pa tudi kaj prav posebnega. Tako so prejšnjo nedeljo vse dopoldne na nekem drogu na palači socialnega ministrstva frifotale in bingljale — spodnje hlače. V okraju Mlall se vadijo konji-belci iz kraljevskih hlevov, da bodo znali lepo počasi stopicljati. Da se privadijo hrupu in šundru, jih spremljajo muzikanti na dudle. Onih tristo »častnikov zlate palice«, ki odkazujejo v westminsterski katedrali prostore, so imeli v poslednjih dneh več vaj, pri čemer se je izkazalo, da ni prav nič lahko motoviliti se med deskami in iskati prostore.

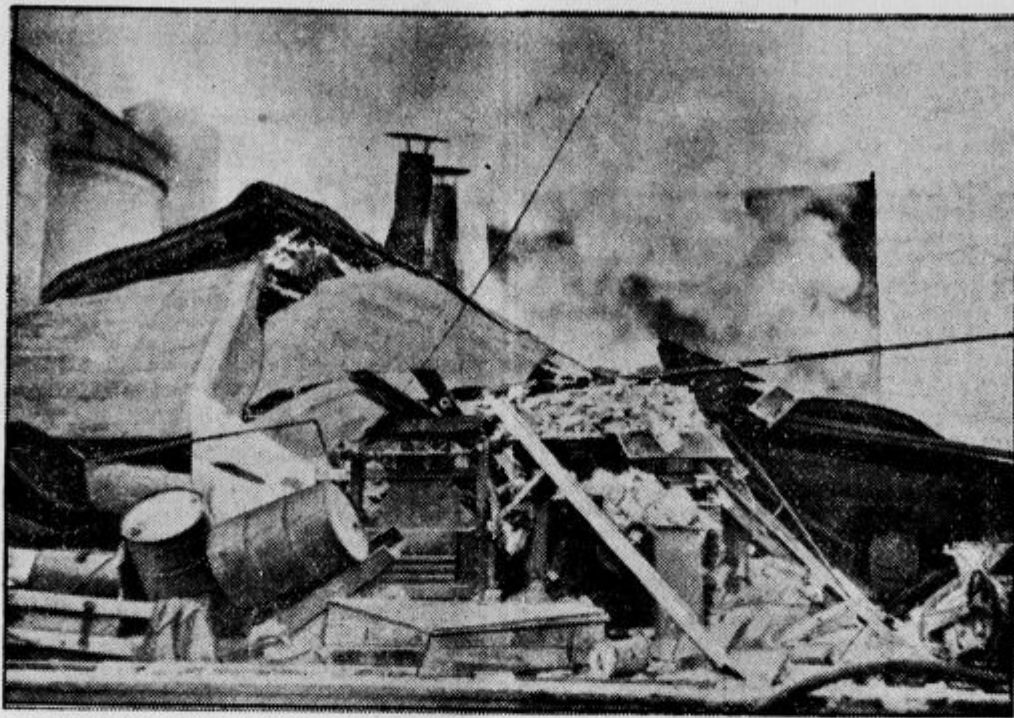
Po cestah je videti avstralske vojake, ki imajo široke klobuke s peresi avstralskih »nojev« emu. Eden izmed njih, ki si je pridobil Viktorijin križec, najvišje hrabrostno odlikovanje, se je prejšnji petek, ko je vse vrlo krog njega in ga prosilo lastnoročnega podpisa, tako nesrečno spotaknil in je padel na cesti tako hudo, da je knalu nato umrl. — A tudi civilno ljudstvo je že navalilo na London. Iz čezmorskih angleških ozemelj prihaja na tisoče radovednežev. Skoro ga ni časopisa, ki bi v teh dneh ne imel slike kakkega indijskega kneza. Mnogi so pripeljali s seboj na ducate jezdni konj za igro polo. Neki strokovnjak je na podlagi natančnih podatkov objavil v listu »Times«, da pride iz krajev onkraj morja 227.500 ljudi na kronanje v London in bodo zapravili 27 milijonov funtov šterlingov — v našem denarju je to kar pravična vsota! Evropskih radovednežev bo 100.000.

Seveda bo tudi brez števila različnih prirediteljev. Prva se bo izkazala opera, kjer bodo dirigirali najboljše umetniki. V drami bodo igrali razne igre in komedije. Vprizorili bodo Noel Cowardovo »Kavalkado«, sijajno patrijotično igro, kjer je pregled zgodovinskega razvoja Anglije od konca Viktorijske dobe do danes. A pravijo, da bi bila »Kavalkada« bolj primerna za dobo vladanja Jurija V., ker nedavna sprememba na angleškem prestolu vendarle nekam zatemni slavo poslednjih dni. Ta dogodek je preveč svež, da bi bil že pozabljen. Novi kralj, ki je tako iznenada in nepripravljen nastopil vladno, je glede na javnost bolj sam vase zaprt. S kraljico in hčer-kama je odšel v grad Windsor, kjer bo vsa družina ostala do 4. maja. S tem je tudi posnel navado svojega očeta, ki je bil meseca aprila zmeraj v tem gradu. Saj je še nekaj tednov do kronanja, vendar je že vse v Londonu drugačno, vse je že prazniško in bo še bolj, ko se bo prikazala prava pomlad.

Seveda je večina vse radi zunanjega sijaja in je največ ljudi le zato tu, da si napase oči. Vendar so verska čustva v Angležih preveč vkoreninjena, da ne bi občutili tudi pomena obreda pri kronanju. Angleži imajo več smisla za obrede ko drugi narodi. Tradicija in vera sta dva mo-

gočna temelja njih življenja. In če izgovarja nadškof canterburyski tedaj, ko mazili kralja z oljem, ki ga jemlje iz zlate pušice v obliki majhnega orga, svetopisemske besede: »In duhovnik Zadok je vzel rog z oljem iz Tabernaklja in je mazilil Salomona; in so trobili v pozavne in vse ljudstvo je vzklikalo: »Bog ohrani kralja Salomona!« tedaj bodo te besede bolj ko kdaj prej odjeknile v dušah Angležev. Zakaj »čudovit« radio bo vsem narodom britskega imperija pripomogel, da bodo korak za korakom sledili svečanosti. V Avstraliji,

v Novi Zelandiji, v Južni Afriki, po dolinah Himalaje, na Ceylonu, po bazarih bližnjega in daljnega Vzhoda, po samotnih lesenih stavbah v prerijah Kanade, na britskih ladjah vseh delov morij in celo na letalih se bodo svečanosti, ki bo na tisoče milj oddaljena, udeležili milijoni moških, žensk in otrok vseh stanov in starosti. Prenos z radijem se že zdaj izkazuje, ko objavljajo priprave in uradni program, ki ga je že dobiti, bo razširjen po vsem svetu. Že zdaj je na milijone programov na poti v najoddaljenejše dele britskega imperija.

V mestu Milwaukee v ameriški zvezni državi Wisconsin je eksplodirala tovarna. Ubita sta bila dva delavca, kakih 30 pa jih je bilo ranjenih.

„Krompirjevi Jones“ in španska vojska

Angleški kapitan, ki bi bil rad predrl blokado

Junak teh dni je »Krompirjev Jones«, kapitan parnika »Marie Llewellyn«, ki je v četrtek skušal (tako pišejo iz Londona 17. t. m.) prodreti blokado na severnošpanski obali, da bi priplul v rdečo luko Gijon, ki ga je pa angleška vojna ladja zapazila in ga prisilila, da se je moral vrniti. »Krompirjevi Jones« se imenuje tako radi razlike treh drugih kapitanov z imenom Jones in sicer so to »Spehov Jones«, »Jajčni Jones« in »Koruzni Jones«, ki so pa s svojimi parniki s slanino, jajci in koruzo za Bilbao obtičali v Saint Jeanu de Luzu in Bayonneu. »Krompirjevi Jones« je kar piskal od jeze, ko se je moral vrniti v Saint Jean de Luz in vsi časopisi prinašajo dolge izvečke njegovih psov.

Brez dvoma je »Krompirjevi Jones« dal žalostni zgodbi španske državljanske vojne človeškega poudarka. Angleški poročevalci, ki so na francoskošpanski meji, so brezdvoma veseli, da morejo kaj pustolovskega poročati in trudijo se, da bi osebno tega kapitana tako ponazorili, kakor da je izšel iz kakih pomorskih romanov Josepha Conrad. Neki liberalni list pravi celo, da je Franco

s svojimi sodrujki kar nič spričo tega »Krompirjevega Jonesa«, ki poln srda čepi zraven svojega gnjilčnega tovora in na vso moč preklinja, češ, da še nikoli ni kdo tako nesramno ravnal z njim in noče plačati pristaniške pristojbine in je preplašenega francoskega luškega pilota zgrabil za vrat in ga vrgel iz svoje kabine.

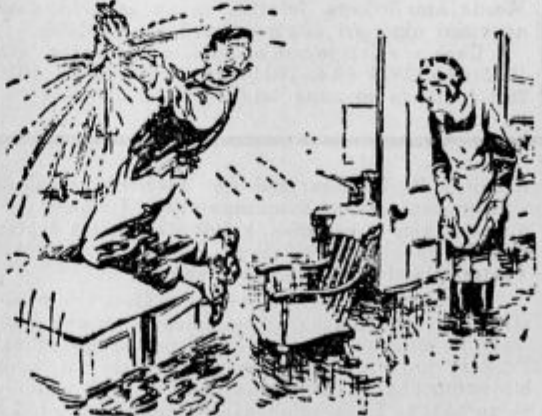
A tako, kakor pripoveduje vso to zadevo »Krompirjevi Jones«, ki pravi, da se je moral zato vrniti, ker ni imel naprave za brezžični brzojav na parniku, pa vendarle ni bilo. Če bi ga ne bil posvaril britski rušilec, bi bil parnik odplul naravnost v roke nacionalistične linije ladje España, ki jo je bil malo prej srečal angleški rušilec. To je dokaz, da se »Krompirjevi Jones« tudi nalašč tako razburja, da je malo »teatra«. A bodi tako ali tako, res je, da je postal kapitan David Jones, to je »Krompirjevi Jones«, kar čez noč najbolj znan človek v Angliji. Še celo s tem se more ponašati, da je angleški list »Times« prinesel njegovo zgodbo kot najvažnejše dnevno poročilo in mu je posvetil poldrugo kolono, kar je že nekaj pri tem slavnem listu!

Človeška koža zdravilo

Profesorju Schwarzmannu, ki je dolga leta delal take poskuse, se je nazadnje posrečilo, da je iz žive človeške kože dobil izvrstno zdravilo. Voda, ki se je v njej nekaj ur namakala sveža in živa človeška koža, je namreč močno zdravilna, kakor so dognali poskusi tega nemškega profesorja. Če tako vodo nekatere vrste bolniki dobe vase, se pri njih takoj opazi kemično ugotovljena sprememba pri izločanju snovi. Na podlagi teh poskusov je že izdelan poseben preparat, ki ga znanstveno za sedaj imenujejo »B. W.«. Ta preparat je zlasti dobro zdravilo pri tvorih, pri bronhialni naduhi, kronični srbečici itd. Tvorci so izginili celo v takih slučajih, ko so jih poprej z drugimi zdravili zaman zdravili. Pri sladkorni bolezni se je sladkor zdatno zmanjšal. Tako poroča znanstvena revija »Umschau in Wissenschaft und Technik«, ki izhaja v Frankfurtu ob Maini.

Ta objavljena dognanja je potem preizkusil profesor Spethoff, izdajatelj zdravniške znanstvene revije »Dermatologische Wochenschrift«, ki je

potem objavil, da je bil kožni izvleček res učinkovito zdravilo zoper tvore in sladkor v krvi. Na podlagi teh ugotovitev meni tudi on, da je najdeno važno zdravilo v človeški koži.

Sobarica: »Gospod Položnik, vratar mi je naročil, naj vam povem, da mora zapreti vodovod, ki se je nekaj pokvaril. Zato si natočite toliko vode, kolikor je nujno potrebujete!«

Darilo

Megerle, ravnatelj dunajskega gledališča »Thalia«, je bil zelo dobrega srca, imel pa je napako, da je rad pogosto menjal svoje igralce. Po neki uspeli predstavi je daroval komiku Baumannu lep nož, katerega ročaj je bil obložen s srebrom in biseri. Nedolgo po tem pa je spet odpustil večje število igralcev, med njimi tudi Baumanna. Ko je igralec to zvedel, je poslal ravnatelju s svojimi vlogami tudi ta nož. Direktor se je branil in ni hotel vzeti nazaj darila. Tedaj pa mu je Baumann napisal: »Prosim vzemite nož nazaj, saj gotovo veste, da kdor nimam kruha, ne potrebuje noža!« Na to je Megerle preklical odpustitev.

V šoli. Učitelj: »Torej poslušaj, Tonček! Če imaš pred seboj vzhod, na levi sever in na desni strani jug, kaj imaš zadaj?« — Tonček (sramežljivo): »Raztrgane hlače, gospod učitelj!«

Nova ameriška moda veleva ženskam, naj poslej nosijo takele majcene in lahke klobučke.

ZA BOLNIKE S SLABIM ZELODCEM

Teletiči zviti

Teletino za zrezke prav do tankega stolčiča in malo osoliš. Za nadev vzameš napol surovo, zmleto teletino in malo kuhanega priželjca ali kuretine in razmočeno sredico belega kruha. V to goščo ubiješ jajce, poliješ smetano in osoliš; z njo obložiš zrezke. Vsak zrezek previdno sesvaljkaš in prerežeš; pokladaš jih v kozico, da se zviti lepo opečejo; potem jih daš v ponev, ondi opražiš tudi vsakovrstno zelenjavo, popršiš z moko in naliješ vode ali juhe, kjer se zviti do mehkega dušijo. Preden daš na mizo, odsraniš nitko, s katero so prevezani in sok precediš.

Od povsod

Gledališče je zgorelo v danskem mestu Hadersleben v noči od srede na četrtek. Ogenj je nastal takoj po filmski predstavi, ko so se ljudje že odstranili. Opazili so pa požar še le gostje bližnje kavarne, ki so poklicali gasilce. Preden pa so ti prišli, je ogenj objel že vse poslopje. Rešili so le ravnateljstvo stanovanja. To gledališče, ki je imelo največjo dvorano v severnem Šlezviku, je bilo 60 let staro.

Strašen tajfun je divjal v noči od 20. na 21. aprila v Ohorskem morju blizu Sahalina. Vihar je presenetil 6 ribičkih bark, ki so tamkaj lovile slanine. Zdivjano morje je pogotnilo 57 ribičev, med tem ko jih 170 še pogrešajo.

Pri šolskem požaru na Estonskem je zgorelo 8 otrok, 80 jih je opečenih, med njimi jih je 50 smrtno nevarno poškodovanih.

102 leti stara ženska Giulia Pattoni je umrla te dni v Piacenci na Laškem.

Francoski cariniki bodo nagrajeni z denarnimi nagradami zaradi svojega vzornega nastopanja s polujočim občinstvom. Generalni komisar za tujski promet na Francoskem jim je v ta namen določil 15.000 frankov, ki bodo razdeljeni med najbolj ududne carinske uslužbenke.

V balon je treščilo. V francoskem vojaškem taborišču Mailly pri Reimsu je bil kakih 800 m visoko privezan balon. Med nevihto pa je v balon treščilo, nakar se je balon vnel, plin je eksplodiral in vse je padlo na tla. V balonu je zgorel en poročnik, med tem ko so vojaka močno opečenega odpeljali v bolnišnico.

Najstarejša Poljakinja je bila brez dvoma Ana Bukova, ki je te dni umrla v poljski vasi Krasne. Bila je stara 123 let. Eden njenih vnukov šteje že 84 pomladi.

Pečunski rudarji, ki so pred meseci začeli v rudniku lakotno stavko, se morajo sedaj zagovarjati zaradi upora pred pečunskim sodiščem. Obravnava bo trajala več dni.

Reklama

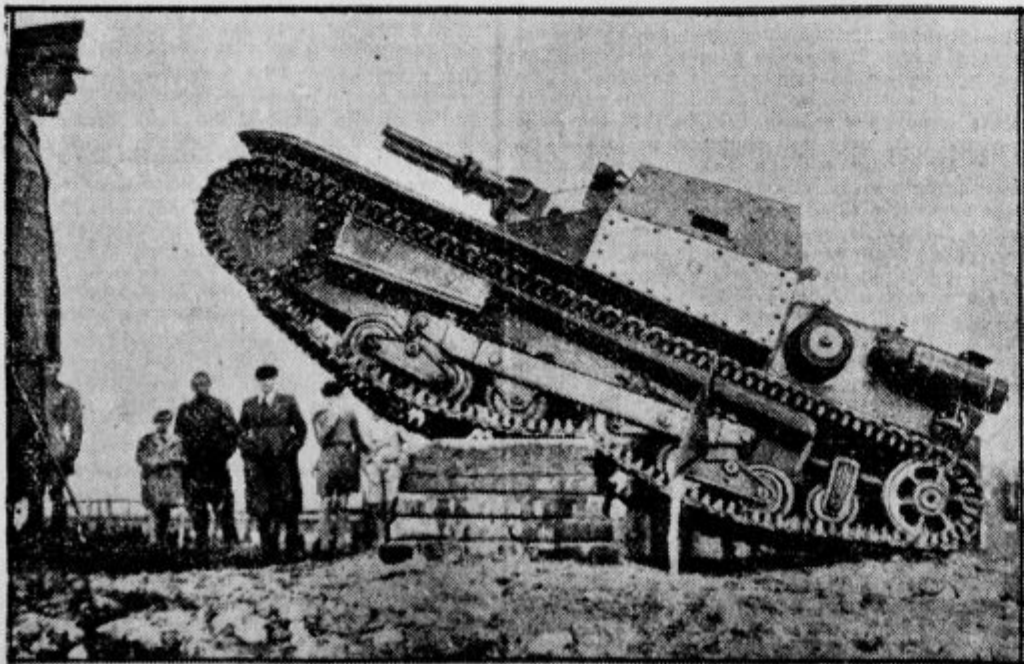
»No, zdaj vidiš, — pravi Pepe — največjo vlogo v gospodinjstvu ima reklama. Ti povem eno primero: Kadar gos nese jajce, sedi čisti tiho. Kadar pa kura nese, vpije da je že kar preveč. In kakšen je rezultat. Čeprav so gosja jaja veliko večja, jih nihče ne kupuje; za kurja jaja se pa vsak dan tepejo!«

Kako nastaja svetovni rekord? Ta slika kaže skok Američana Billa Seftona, ki je s 4,48 m dosegel svetovni rekord.

Dijaki umetnostne akademije v Parizu so si pri zgradbah svetovne razstave dovolili prijazno šalo. Dijaki so namreč tudi zaposleni pri teh delih. Te dni pa so priredili veliko slovesnost, pri kateri so polagali temeljni kamen svojih zgradb na razstavi. Ta kamen pa ni le temeljni kamen njihove stavbe, marveč je tudi prvi in zadnji.

Italijanski tanki na milanskem velesejmu.

Peovski nastop ljubljanskih srednjih sol v opernem gledališču

V poslednjem času se je pričelo glasbeno življenje med mladino nekoliko bolj živo gibanje in dobiva tudi s pedagoškega ozirja večjo urejenost; to je pojav, kateremu gre velika pomembnost, saj je skrajni čas, da se dodeli v vzgoji tudi glasbi mesto in pomen, ki ji gre. Saj so učinki prave glasbene vzgoje le preveč važni za življenje, da bi jih smeli prezirati in jih ne upoštevati, kot zahteva jasno presojanje.

Kot po navadi so tudi letos priredile ljubljanske srednje šole glasbeni nastop, ki naj bi dokazal, kako se razvija skupinski glasbeni pouk po srednjih šolah. Nastopilo je osem zborov, bodisi mešanih, bodisi moških, dekliških, ali sploh mladinskih. Vsi ti zbori so s svojim podajanjem zapustili zelo ugoden vtis, ki priča o resnem vzgojnem delu na polju pevskega oblikovanja. Morda bi bila tu in tam na mestu bolj individualna pevska vzgoja, s čemer bi tudi celota pridobila na zvočnosti. Vsekakor pa se v glavnih potezih to delovanje plodno razvija. — Ugodno je učinkoval nastop orkestra, ki je dokazal, da se more mladina tu v čisti instrumentalni glasbi dobro znajti in lepo razviti svoje sposobnosti. — In tako izjavlja celotni vtis vsem sodelujočim polno priznanje s strani splošne slovenske glasbene kulture vzpodbudo k nadaljnjemu delovanju.

V. U.

Prireditev ljubljanskih DMK

Svojo vrednost je imela tudi prireditev dijakov, ki so pred kratkim v frančiškanski dvorani uprizorili malo spevno igro »Ribič Marko«. Igro je napisal salez. misijonar V. Cimatti in ji dodal nekaj glasbenih točk. Glasbeno stran pa je močno predelal in ji dodal večino svoje lasne glasbene tvorbe Matija Tomc. O kaki posebni vrednosti besedila je težko govoriti, ker je stvarca v glavnih potezih ljubko naivna z jako izrazito religiozno tendenco. Vendar pa utegne biti po svoje privlačna. — Tomc je dodal delu same po sebi preproste, pa iskrene in lepo oblikovane glasbene misli, ki celoto v učinkovitosti dvigajo.

Pred vsem pa gre zopet veliko priznanje agilni mladini, ki je v svojih rokah izdelala uprizoritev z odrske in z glasbene strani in to v zelo dostojni obliki.

V. U.

Dožodek v Celju

Odkar imamo v Celju dve kinopodjetji, se predvaja pri nas večkrat kak dober modern film prej kot v Ljubljani ali Mariboru. Taka čast nas je doletela tudi sedaj, ko se vrti v Metropoli »Alahov vrte«, dovršena umetnina ameriške filmske industrije. Jezik nam je sicer tuj, toda žive, naravne barve puščavniške pokrajine pod vedno vedrim sijajem nebo, ožarjene od južnega sonca, nas prevzamejo s tolikim čarom lepote, da se čutimo zamaknjene v čudežen svet nepremagljivega hrepenja po pravih človeških srečeh.

Višek tehnike — zvočni film v baryah — in stara krščanska ideja odpovedi, kdo bi pač pričakoval to dvojico združeno v ameriškem filmu! Navajeni smo na tisoče iz bujne domišljije porojenih variant v ljubezenskih konfliktih, ki se več ali manj povoljno končajo v prilogi ljubezni, v »Alahovem vrte« pa zmagajo po trdi preizkušnji višji ideal bogavdanega življenja nad nagnjenjem srca. Krepkost in plemenita žena privede pobeglega meniha iz varljivega sveta nazaj v tiho srečo samostana. Dejanje je povzeto po romanu Roberta Hichensa. Glavni vlogi mojskiro izvedeta slavna igralca Marlene Dietrich in Charles Boyer. Režiserju Richardu Boleslawskemu ne moremo odpustiti prelahko naznačenega zaključka težkega duševnega boja.

Ta film ne potrebuje reklame. Centrala Katoliške akcije v Zagrebu je smatrala za svojo dolžnost, da opozori pričo poplave slabih filmov katoličane na ta izreden tehniški, umetniški in moralno dovršen film. Prepričani smo, da tudi Celjani ne bodo zamudili lepe prilike, marveč si ga bodo ogledali.

—r.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Turševa cesta

(palača Poštni dom)

Jesenice

Nov odbor mestne organizacije JRZ. Včeraj se je na seji konstituiral novi odbor mestne organizacije JRZ na Jesenicah. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Bergelj, za podpredsednika gosp. Šoberl Ciril, za tajnika gosp. Šoberl K. Sodelovanju sta po sklepu odbora pritegnjena še jeseniški župan g. Markez in član bankega sveta g. Aruez.

Prošnja z Javornika. Potrebni izletniški vlak, ki vozi v poletju po gorenjski progi je morda epa najbolj prometnih zvez. Ta vlak pa se ne ustavlja na Slovenskem Javorniku, četudi je ta kraj poleg Jesenic in Kranja morda najbolj frekventirana postaja. Javorniku že sam po sebi predstavlja celo mesto, kateremu naj bi bil na razpolago tudi izletniški vlak, poleg tega pa je javorniška postaja izhodišče za lepe izletne točke okoliških planin. Javorničani prosijo, da bi železniška uprava skušala upoštevati te želje in po možnosti odredila postaja tudi izletniškemu vlaku v Slovenskem Javorniku.

Kamnik

Materinska proslava bo v nedeljo, 25. aprila ob 4 popoldne v mekinjskem domu, prirede jo kol-ski otroci pod vodstvom agilnega gosp. Šolskega upravitelja. Na sporedu so deklaracije in krasna mladinska igra s petjem in rajanjem »Desetnik in sirotac. Vsi vabljeni.

Poizvedovanja

Bot lovski pes s črnimi pikami z znamko št. 394 so je zatekel. Najditelj se naproša, da ga odda na naslov: Dr. Lukman, Gradišče, Ljubljana. Denarnica z manjšo vsoto denarja je bila najdena v nedeljo jutraj na Dvornem trgu v Ljubljani. Doh. se: Cerkevna ulica št. 21. II. nadst.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 24. aprila: 12 Plošča za ploščo hiti pa vsaka veseli dol — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo hiti pa vsaka veseli dol — 14 Vreme — 15 Zadelopusti! (igra Radijski orkester) — 15.40 Jazbec v sodebni zoli (g. Rudolf Bratko) — 16 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Hrvatski glasbeni zavod v Zagrebu (Anton Dobronič, skladatelj, Z. greb — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar — 20.30 Veselo jurjevanje. Večer o viteških zmajah, kraljičinah in podobni romantični. Besedilo napisal Enka. Sodelujejo Jožek in Jožek ter člani rad. igralne družine — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vsakemu nekaj (igra Radijski orkester).

Spoti Ljubljana pred nedeljsko tekmo

Bask je odpotoval komplet. Sodnik g. Scorzioni iz Bologne.

Težki porazi našega slovenskega zastopnika v treh zadnjih liginih tekmah so globoko potrli vse nogometne simpatizerje. Iz kritik, katere smo čitali o teh tekmah je bilo razvidno, da je celota, kakor tudi posamezniki popolnoma odpovedala. V takih slučajih je vedno krivo moštvo in tehnično vodstvo kluba. Široki krogi simpatizerjev ne poznajo listo blesirancev in bolnih igralcev, ne pozna tudi težkoč radi dopustov za igralce, ki so v službah.

Za omenjena zunanja tekmovanja je bilo treba pošiljati enajstotice, ki so bile sigurno za dva razreda slabše od jesenskih. Ni čudno, da so stebri moštva postali malodušni in da so jim živci popustili, ker so morali glavni del garanja prevzeti na svoja ramena.

Za nedeljsko tekmo prejema tajništvo kluba razne anonimne nasvete in postave, ki bi po mišljenju piscev mogli z uspehom zastopati barve Ljubljane. V večini teh postav so navedeni igralci Jerman, Sočan, in Jež. Zal jim pa moramo pojasniti, da je Jerman komaj vstal iz postelje od močne angine, Sočan ima miniskus v desnem kolenu ter po nasvetu zdravnikov mora počivati najmanj tri mesece. Jež še čuti bolečine v desnem gležnju od blesure v Belgradu. Ker je Janež zapustil prejšnji teden bolnišnico, so klubu za nedeljsko tekmo na razpolago sledeči igralci: Logar, Šiška, Bertonec I., Hasl, Jug, Pupo, Pišek, Boncelj, Slapar, Lah, Janežič, Grntal, Vodišek, Bertonec II. Od navedenih igralcev je treba sestaviti moštvo, upoštevajoč vse odlike nasprotnikovih linij.

Eno lahko danes trdimo, da bo enajstotica našega ligaša v nedeljo zaigrala s srcem in voljo do zmage. Te vrline so naši fantje vedno pokazali, ko se je slo za biti ali ne biti.

Prvo predtekmo 13.30 igrajo juniorji Ljubljane in Korotana, ob 14.30 nastopi Ljubljana proti Hrastniku. Začetek glavne tekme je določen ob 16.15.

Mariborski sport

Spored sportnih prireditev v nedeljo 25. aprila.

Nogomet:

V Mariboru: igrišče Rapida ob 10.15: prvenstvo juniorjev Rapid: Železničar, sodnik g. Peteln.

V Ptuj: igrišče Drave ob 16: Ptuj: Drava, sodnik, g. Nemec. Prvenstvo II. razreda.

V Dolnji Lendavi ob 15.30: Dolnja Lendava: SK Mura, Murska Sobota, sodnik g. Camernik, Ljubljana. Prvenstvo II. razreda.

Pobrežje, Sodnik g. Kopic. Prvenstvo II. razreda.

V Trbovljah: igrišče Amaterja ob 16: finalno tekmovanje za prvenstvo LNP: Železničar, Maribor proti SK Amater.

V Celju: fin tek za prv. LNP: igrišče Celja ob 16: SK Celje: Olimp, sodnik g. Lukežič, Ljubljana.

Kolesarjenje:

V Mariboru: otvoritvena medklubska dirka SK Železničar na progi Maribor—Sv. Miklavž—Hajdina —Rače—Maribor. Start ob 9. pred stadionom na Tržaški cesti, cilj istotam.

Tenis:

Na igriščih ISSK Maribor, SK Železničar in SK Rapid: izbirna tekmovanja za sestavo moštev za predstoječe državno prvenstvo moštev.

Druhorazredni nogomet

Mladika: Korotan, nedelja ob 10.30 na Mladiki Mladika: Reka juniorji v nedeljo ob 9.30.

Po gornjem razporedu se vršita imenovani tekmi v nedeljo na igrišču Mladike na Kodeljevem. S tekmo Mladika: Korotan zaključita oba tekme svoje letošnje sodelovanje v II. razredu LNP. Mladika, ki je sprva lepo začela, je proti koncu tekmovanja radi okrnitve svojega prvega moštva znatno zalajila ter definitivno zaigrala vse šance za prvo mesto. V najboljšem slučaju more biti druga, odpraviti pa mora svojega nedeljskega tekmeča s precejšnjo razliko. Korotan se pa na vse kriplje otepa za zadnje mesto, kar bi se mu z eventualno zmago tudi posrečilo. Srečanje z Mladiko je derby dveh moštev, ki sta zrasli v naših salezijskih zavodih. Da želi eni kakor drugi pokazati svojo kvaliteto ravno v tem srečanju je povsem umljivo, saj gre za prestiž obeh zavodov. Obe moštvi vložita ravno v to srečanje največ svojega znanja in tako so te napete borbe vedno na dostojni višini. Mladika nastopi to pol z dvema novima pridobitvama na obeh zvezah, kar predstavlja vsekakor primerno ojačanje. Tako je to moštvo vsaj na papirju favoriti, vendar pa utegnejo čisto najmanj nevarni prirediti največje presenečenje. Vabimo prijatelje, da prireditev posetijo.

SK Mars prvak II. razreda

Z nedelje v tekmo med SK Slavijo in SK Marsom, bi slednji postal prvak II. razreda. Ker pa mu je prepustila Slavija tekmo s 3:0 p. l., je to že sedaj.

Mars je mlad klub, ki pa je vzgojil že lepo število dobrih igralcev, katerih pa je nekaj izgubil, ker so prestopili v SK Ljubljano, kjer igrajo vsi v prvem, oziroma liginem moštvu. Klub je dosegel že par lepih uspehov in ima v rokah prvenstvo juniorjev LNP. Za leto 1935-36, a sedaj si je pa priboril še prvo mesto v drugem razredu in prehod v prvi razred.

Zasluge za tako nagli napredek kluba nosi v prvi vrsti discipliniranost igralcev in odbor, ki je s svojim nesebičnim delom dokazal, da je zmoežen dela, kljub temu, da ne dobi od nikoder nobene podpore, ampak je odvisen samo od podpor svojih članov, katerih se nobeden ne straši dati, ker vidi, da klub napreduje.

Zahvaljujemo se vsem svojim podpornim članom, kakor tudi širši javnosti, katera nas je podpirala v našem delu s podporami, kakor tudi s posejanjem naših tekem in se ji priporočamo, da

Simpanzi in denar. Profesor na Yaleškem vseučilišču v Ameriki Robert Yerkes, ki že več let dela zanimive poskuse z opicami, poroča, da mu je uspelo šimpanzom vzgojiti čut za vrednost denarja. Poskuse je delal z živalmi, med katerimi je štela najmlajša leto dni, najstarejša pa 6 let. Navadil jih je vsako stvar, ki so si jo zaželele, »plačati«. V ta namen je rabil raznobarvne kovinske znamke. Opice so kmalu vedele, da morajo vreči znamko določene barve v avtomat, če hočejo dobiti določeno stvar. Če so pa hotele znamke same, so morale izvršiti to ali ono delo, n. pr. prenašati tovore in podobno. Tudi pravico do ostavitve kletke so si morale na ta način zaslužiti in če so hotele, so si lahko kupile celo likerja. Zanimivo je, da so delale z velikim veseljem, čim so razumele pomen denarja, in so kazale celo nagnjenje, da bi delale preko zahtevane mere, samo da bi zaslužile še več. V ostalem pa so se izkazale kot velike razpisnice. Po navadi so potrošile vso zalogo prisluznih znamk naenkrat, ko so prišle v položaj, da kaj izdajo. Posebno razpisne so se izkazale samice. Čim so zaprli avtomate, so preostale znamke, tako rekoč svoje »prihranke«, oddale pazniku, do katerega so imele zaupanje. Same med seboj pa si niso zaupale, in to po pravici, kajti kradle so znamke druga drugi, kolikor so mogle. Zelo zanimivo je tudi to, da so nekateri šimpanzi pri drugih »denar« prosjačili ali pa si ga izposojevali in ga potem tudi vračali.

vstopijo v naš klub kot člani, da še vedno posejajo naše tekme in nas s tem podpro, za kar jim bomo jako hvaležni.

Moste — Jadran

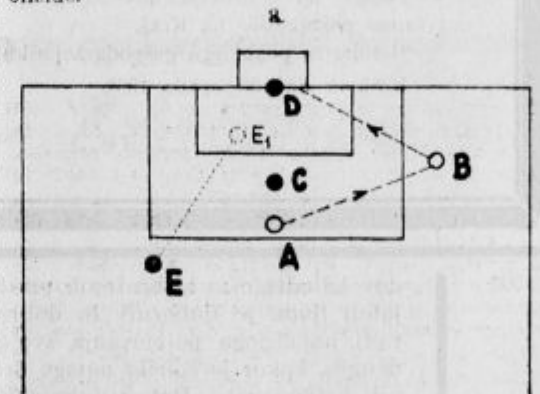
v nedeljo ob 10 na igrišču Most.

V zadnjem kolu prvenstvenega tekmovanja se srečata v nedeljo ob 10 na igrišču Most zgoraj navedena nasprotnika. Izid tekme je za oba zelo važen; Jadran se z zmago lahko prerine na prvo mesto, dočim bi se Moste z osvojitvijo obeh točk plasirale v sredino tablice. Igre, ki sta jih nasprotnika pokazala v letošnjem prvenstvu, kakor tudi važnost tekme nam garantira, da bo to najbolj zanimiva drugorazredna prvenstvena tekma. V kolikor je Jadran tehnično bolj izglajeno in izkušenejšo moštvo, igrajo nasprotno Moste s po-zrtvovanjem in brzino in — na svojem igrišču. Opozarjamo vse prijatelje in športnike, da ne zamude ogledati si to zanimivo tekmo, saj je vstopnina tako nizka, da je dostop vsakemu mogoč.

Pravila nogometne igre

(Nadaljevanje.)

Gol velja, ker je igralec B prišel brez svojega sodelovanja za igrano žogo. Čim pa se nahaja za igrano žogo, ni več offside.

Igralec, ki ima žogo, se bori z nasprotnikom C, kateremu prihaja na pomoč igralec E. B se zadrži povsem mirno.

Igralec E opazi, da C-u ne more pomagati in steče na pomoč vratarju D. Čim dospe v pozicijo E, opazi to igralec A in odda žogo B-u, ki jo zabije v vrata.

Gol je pravilen!

Igralec B se je nahajal v trenutku, ko je bila žoga oddana, sicer pred žogo, imel pa je pred seboj dva nasprotna igralca.

Lahkoatletski trojboj med Ljubljano, Zagrebom in Belgradom, določen za čas od 27. do 29. junija v Ljubljani, bo preložen na drug termin, ker Česlovaki nikakor ne morejo troboju glavnih mest Male zvez (Belgrad, Bukarešta, Praga) ki se vrši iste dni v Pragi, odgoditi. Izgleda, da bo troboj meč našimi mesti 3. in 4. julija, če pride do dvoboja z Italijani dne 13. junija v Trstu, če pa do tega ne pride, potem se vrši že 19. in 20. junija.

SK Mars. V nedeljo dopoldne ob 9.30 sestaneš vseh igralcev na našem igrišču, kjer bo skupno shranje v opremi. Opremo prinesite seboj, oziroma si jo naj vsak sam nabavi pri gospodarju. Sigurno in točno! Načelnik.

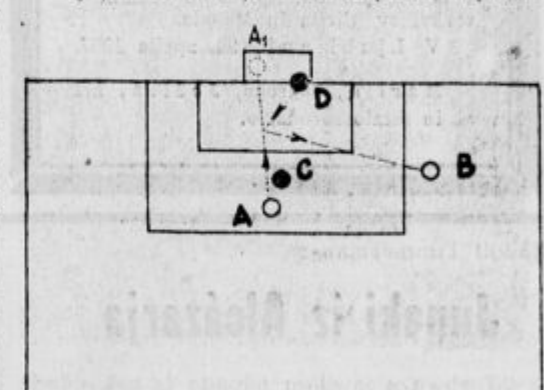
SK Grafika.

Utrla je mati našega igralca, g. Zagar Neka. Udeležino se skupno zjebra, ki bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Valentin Vodnikove ul. Moste, Odhor.

SK Grafika. Jutri ob pol 9 dopoldne pozivamo na igrišče ZSK Hrvatske igralce, ki so nastopili proti Marsu. Milan, Bežan sigurno! Načelnik.

Zapustitev igrišča: Uvodoma pri razlagi vpliva na potek igre je bilo omenjeno: Igralcu, ki je v offside poziciji je dovoljeno, da za kratek čas zapusti igrišče in se s tem ubrani vpliva na igro.

Oglejmo si, kako je videti ta primer v praksi:

1. Igralec A ima žogo, ki je ne more udariti na vrata, ker mu to preprečuje protivni igralec C. Čim se napadalec A oprosti branilca C, opazi to vratar D in se vrže na žogo.

Igralec A ima prisotnost duha ter odda žogo B-u. V istem trenutku pa tudi opazi, da se nahaja v offside poziciji.

Urno steče v mrežo, kjer se zadrži popolnoma mirno, s licem obrnjen od igrišča.

Igralec B prevzame žogo in zabije gol.

Naročajte in širite

»SLOVENCA«

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je previdna s tolažili avete vere izdihnila svojo plemenito dušo, v 59. letu starosti, naša ljubljena mama, stara mama, sestra, teta, svakinja

Ivana Šolar roj. Bedenk

trgovka in posestnica

Pogreb drage pokojnice bo v soboto ob pol šestih iz hiše žalosti na pokopališču na Ovsenah. Priporočamo jo v blag spomin! Podnart, dne 22. aprila 1937.

Minka por. Fister, hčerka; Franceelj, Filip, Tone, sinovi; Drago Fister, zet; Dragica, Marjan, vnuka, in ostalo sorodstvo.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je po kratkem in mučnem trpljenju za vedno zapustil naš ljubljani brat in svak, gospod

dr. Karl Mikuš

odvetniški kandidat

Dragega pokojnika prepeljemo v soboto, dne 24. aprila 1937 ob treh popoldne iz mrtniške veže pri Sv. Krištofu na pokopališče v Kofjo Loko, kjer se bo vršil pogreb ob pol petih popoldne. Kranj, Ljubljana, Split, dne 22. aprila 1937.

Zalujoči: Slavi, Annie por. Rismundo, sestre, Lujo Rismundo, svak, in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO * TEL. 22-21 UNION

Veliko filmsko delo iz mornariškega življenja po poznanem romanu Glauco Farrere-a

Pred bitko

Victor Francen Annabella
Retija M. L. Herblin-a Glasba Jean Lenoir

TEL. 27-30 SLOGA

Premijera velenapetega filmskega dela

Tajnost pariškega podzemlja

v glavni vlogi Constant Remy, Lucien Barroux,
Henry Rollan, Madeleine Ozery

MATINEJA danes ob 14.15, jutri ob 11. uri
Vsega opereta

Kraljestvo smehe

Stan Laurel Oliver Hardy

TEL. 21-24 MATICA

Premijera velike JOI. STRAUSSOVE operete

Nesmrtne melodije

v glavni vlogi Marija Faudler, Lissi Boltschuh,
Leo Slezak

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službodobne

Sprejemem takoj

mladega mesarskega pomočnika ali hlapca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6381. (b)

Služkinjo

za vsa poljska dela — sprejme Andrej Kregar, mizarstvo — Vižmarje, St. Vid. (b)

Kovino-strugar

(Elsendreh) se išče za takojšen nastop. Prednost imajo neozmenjeni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 6365. (b)

Rabimo izobraženca

s srednješolsko maturo ali diplomirane strojne tehnika za samostojno vodstvo pisarne. Strojepleje in slovensko stenografijo mora dobro obvladati. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »G. Z.« št. 6382. (b)

Čevljarskega pomočnika

za boljša dela sprejemem takoj za letovišče. Vprašati v nedeljo 25. aprila od 1. do 2. ure v Trnovem, Pred Konjušnico 2.

Mizarskega pomočnika

in zagarja sprejme takoj Vengar Jožef, mizar — Slov. Javornik. (b)

[Pohištvo]

Spalnice, jedilnice

ter kuhinjske opreme, katere ugodno kupite, v zalogi pri: Cerne Avgust, mizarstvo, Šiška, Ljubljana. (8)

Pohištvo!

Kdor si želi nabaviti lepo, moderno in trpežno stanovanjsko opremo po konkurenčnih cenah, naj si ogleda zalogo pohištva pri: Josip Kuhar, št. Vid št. 79 nad Ljubljano. (8)

Cenene opreme

za spalnice in kuhinje, izdelane po sodobnih načrtih — ima na zalogi Berle Rok, mizar, Ljubljana, Zapuže. (8)

Zastonj

ne, ampak po najnižjih brezkonkurenčnih cenah dobite kvalitetno pohištvo iz najboljših opremljenega mizarstva

Malenšek.

Dravljice, tik pri tramvajski postaji »Slep Janez«. Najnovejši in najlepši modeli na ogled v lastni razstavi. Uradnikom na obroke!

Prodajalka-blagajničarka

veščka galanterije - železnine, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 6434. (b)

Prodamo

Ure za birmo

nudi najcenejše — Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo 15. (1)

Perilo za gospode in dame

lastnega izdelka, krasna izbira, najceneje v novi specialni trgovini Gorčar, Sv. Petra cesta 30

Trenchcoate

vetrne suknjice, novosti za sportne obleke — nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Vnajem

Rod — na svoje — bi zabil tuda, kjer je stanovanje. Če pogledaš se si najem. Na je reklo upravitelje

ODDAJO:

Gostilno na račun

takoj oddam v središču Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod 6474.

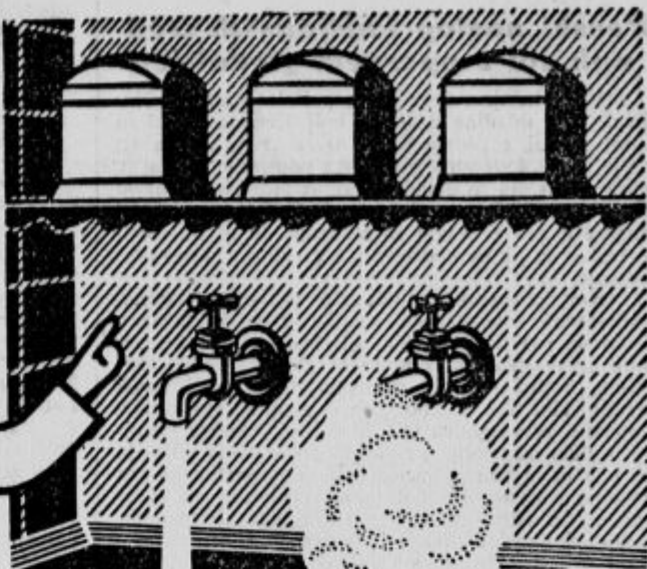
Posrestva

Posrestvo dela ti skrbi! Ogledaš kupca bra dobi A če v skrbi si za denar boš hitro kupil gospodari

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno naobrazen posredovalec, Cesta 29. oktobra 6, telefon 37-33 — ima naprodaj večje stimo parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Vsem nevarnostim kljubuje samo koža ...

... ki sem jo jaz utrdila ...

Nič več ne more slabo vplivati na kožo, ki jo je utrdila NIVEA. Kajti Nivea vsebuje Eucerit, ojačevalno sredstvo za kožo, ki prodre globoko v kožo in ji daje tako rekoč novo življenje. S pomočjo kreme Nivea boste imeli nežno in belo kožo tudi kljub najtežjim domačim opravilom.

Denar

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14/1, telefon 35-10

vnovči vloge

vseh denarnih zavodov najkulantneje takoj v gotovini in daje informacije brezplačno.

Posojila dajemo

državnim in privatnim mesečnicem v Ljubljani v gotovini in blagovnih bonih Hermes. Informacije Tavčarjeva 2. (d)

CITAJTE IN SIRITE

»SLOVENCA«

Kupimo

Denarja v tepu kot pečka. Pravi radi bi ti dala ga. Kar nudiš nam vse kupimo in vse poštno plačamo.

Borove plohe

(rdeči štajerski) ca. 15 m² la, 6 cm debeline, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Suh les« št. 6435. (k)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje oddam. Polzve se v trgovini Ambrožič, tramvajska postaja Kosovo polje.

Ki-ki-ri-ki-i-i-i

BOLŠEGA OD

HROVATOVEGA FIRNEŽA

NI-I-I-I

V boj za naše časopisje!

Potrta globoke žalosti naznanjam, da je danes nenadoma umrl predobri soprog in oče, brat, stric, gospod

Jože Novak

stavbni polir.

Zemski ostanki se prepeljejo v nedeljo 25. aprila iz mrtvaške veže ljubljanske splošne bolnišnice v Tacen do št. 17, odkoder se prenese ob pol štirih na farno pokopališče v Smartnem pod Šmarno goro.

Sveta maša za dušnico bo darovana v petek, dne 30. aprila ob sedmih v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, 23. aprila 1937.

Marija, soproga, Jožica, hči in ostalo sorodstvo.

Po sklepu nedoumne božje Previdnosti se je v petek zjutraj, v 47. letu starosti, preselil v večnost prečastiti gospod

Janko Mevželj

župnik na Krki

Pogreb bo v nedeljo, dne 25. t. m. ob štirih popoldne na župno pokopališče na Krki.

Molimo za pokojnega gospoda župnika!

Krka, dne 23. aprila 1937.

Ignacij Škoda, kaplan.

Uprava občine Krka naznanja žalostno vest, da je umrl njen odbornik, prečastiti gospod

Janko Mevželj

župnik

Občina ga ohrani v trajnem in hvaležnem spominu.

Krka, dne 23. aprila 1937.

Rudolf Timmermans:

Junaki iz Alcázarja

Torbica s kosilom odpade iz rok mlade žene in se strklja po tleh in ona sama bi se bila zgrudila, če bi ne bile prestregle usmiljene roke sosed njene nezvestnega telesa.

Spet je to žena, ki so ji moža ustrelili in ki ji je druga ženska s cinično surovostjo vrgla v obraz to kruto resnico. Kdo ve, ali ne bodo tudi te, še danes ali jutri čez teden dni zaslišale iste besede: »Ha dajo un paseito esta mañana.« — On je šel davi na majhen sprehod.

Po mestnih ulicah koraka dolg sprehod. Oboroženih je veliko število in neoboroženih, ki so z vrvmi povezani drug na drugega. Po dva in dva sta v zapetju zvezana skupaj, vsi pa so privezani na dolgo, skozi vrsto napeljeno vrv.

To so ujetniki, ki jih ženejo na »sprehod, na tisti sprehod, ki je poslednji v njih življenju.

Danes jih je šestdeset. Na čelu stopa duhovnik. Onih sedemdeset ali osemdeset duhovnikov, kar jih je bilo v Toledu, so pri tem lovu na ljudi, vse položili in tisti štirje so pač edini duhovniki, ki so ostali še živi!

Počasi se vije sprehod v rano jutranjo uro. Maloštevilni ljudje, ki so na cesti, se plaho potuhnejo v veže hiš, dokler ni sprehod minil in strahoma dvignejo pest, da bi ne izzvali jeze mogočnikov, ki hočejo spraviti vse pod pest diktature.

Prvi v sprehodu je Polo Benito, duhovnik in dekan stolnega kapitlja, upravitelj zgodovinskih zakla-

dov katedrale in izobraženih pisateljev. Benito je prijatelj ljudi, je ljubezniv in dobrohoten. Nikoli se ni radi napačnega pojmovanja svojega stanu izločil od drugih, kakor je storilo mnogo drugih in so tako zvrnili krivdo nase. Dober duhovnik je in vesel človek, ki je vedno v slehernem videl najprej človeka in ni razmišljal, ali je desničar ali levičar.

Toda — duhovnik je vendarle. To je dovolj, da zasluži smrt in tako je tudi kot prvi v tem sprehodu. Njegova visoka, krepka postava kaže drugim zunanjo pot na morišče in njegov globoki glas jim kaže notranjo pot v smrt. ... Jezus, ki je za nas križan bil, moli in drugi mu odgovarjajo z besedami, ki so jih tolikrat izgovarjali in pri katerih se bodo izpolnile besede »zdaj in »smrtna ura« že danes ta dan: ... prosim za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.

Na trgu blizu Grecove hiše se sprehod ustavi.

V skupinah streljajo ujetnike.

Vsako salvo spremljajo molitve, molitve še živčih. Vedno tišji je zbor molilcev, njih število vedno manjše.

V zadnji skupini je Palo Benito.

Njegov glas nosi glasove drugih.

Ne trese se.

Ob tej uri pred smrtjo, ki odpade vse, kar je nepristno in zahtrebno in ostane le resničnost in pristnost; ob tej uri, preden se oglasi poslednje, zdaj tudi za Pola Benita, duhovnika, glaseče se povelje »Ogenj!«, se odzove z njegovih ustnic in iz globine njegovega srca: »Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.«

Nato zagrmijo strelji.

Carmelo in mati

Ko je rdeči stotnik rešil Carmela Moscardója, da ga niso ustrelili, so fanta odvedli v hišo delavske zveze. Štiri, pet dni je užival ondi zastraženo svobodo.

Rdeči miličniki so ga jemali s seboj v krčme, mu dajali vina in ga »proslavljali« kot »hijo del marxismo« — kot sina marksizma.

Potem so ga nekoč zvelikli na Plazo Zocodover, k eni izmed barikad, mu dali puško v roko, ki jo je moral pomeriti v Alcázar in tako so ga tudi fotografirali.

»Oče,« si je mislil, »ne bodi hud. Saj ne bom streljal na vas, pa če naredijo z menoj ne vem kaj. A če bi se zdajle, ko se rdeči igračkajo z menoj, zoperstavljal, potem bi me najbrž ustrelili in bi bila mama čisto sama.«

Mati je bila v ječi; že več tednov. Zdaj pa zdaj je smela videti Carmela. Tisti stotnik ji je izprosil to uslugo.

»Mati, kadar bodo prišle čete, da naju rešijo in bo oče spet prost in bodo rdeči ujeti, tedaj ga bom prosil, da se temu stotniku ne bo nič žalega zgodilo. Tako je dober!«

»Res, dragi moj, prosila ga bova..., če bo oče spet prost.«

Tisti kratki čas, ko je pri materi, je Carmelo v veliko tolažbo. Ko jo mora zapustiti, pa se začno muke zanj.

Rdeči miličniki se kratkočasijo in zabavajo z njim. A to kratkočasje je surovo in ta zabava je strašna, tako da mladega Carmela do smrti preplašijo in da trpi smrtne grozote.

Celoletna naročnina na:

Lepotilno in ljudsko knjižnico
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov

1 vezanih knjig mesečno Din 23.—
3 vezane knjige mesečno Din 11.—
4 vezane knjige mesečno Din 9.—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA